

Pienten ja keskisuurten tilitoimistojen vastuullisuusviestinnän kehittäminen

Emmi Turunen

2023 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Pienten ja keskisuurten tilitoimistojen vastuullisuusviestinnän kehittäminen

Emmi Turunen
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Kesäkuu 2023

Emmi Turunen

Pienten ja keskisuurten tilitoimistojen vastuullisuusviestinnän kehittäminen

Vuosi 2023 Sivumäärä 44

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia vastuullisuusviestinnän mahdollisuuksia pienille ja keskisuurille tilitoimistoille. Opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Vihreä Vastuu-hankkeen kanssa. Tutkimusta varten toteutettiin pk-sektorin tilitoimistoille kyselytutkimus, jossa kartoitettiin yritysten vastuullisuuden ja vastuullisuusviestinnän ymmärryksen nykytila sekä kehittämistarpeet.

Teoreettinen tietopohja perustuu yritysvastuuseen, vastuullisuusviestinnän prosessiin sekä vastuullisuusraportoinnin toteutukseen. Kehittämistutkimuksessa hyödynnettiin kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia menetelmiä ja tutkimusongelma pyrittiin ratkaisemaan kyselytutkimuksessa kerätyn tiedon ja benchmarkingia hyödyntämällä. Benchmarkingia eli vertailuanalyysejä varten tutkittiin viiden suuremman tilitoimiston sekä vastuullisuusviestinnän palveluita tarjoavien yritysten verkossa saatavilla olevaa vastuullisuusviestintää. Saatavilla olevien tietojen pohjalta laadittiin kunkin tilitoimiston vastuullisuusviestinnän teemoista taulukko, josta käy ilmi yritysten viestinnässään esille nostamat vastuullisuusteemat sekä mainitut sertifikaatit.

Yhteenvetona tuloksista voidaan todeta, että pääsääntöisesti tilitoimistot viestivät vastuullisuudesta kattavasti vastuullisuusraporteissaan sekä verkkosivuillaan. Raporteissa oli kattavasti kerrottu tunnuslukuja ja niiden seurantatapoja erityisesti henkilöstön hyvinvointiin ja liiketoiminnan kannattavuuteen liittyen. Neljä viidestä tilitoimistosta hyödynsi vastuullisuusteemojensa valinnassa YK:n kestävän kehityksen tavoitteita ja yhtä tilitoimistoa lukuun ottamatta kaikki mainitsivat ansainneensa vähintään yhden sertifikaatin. Raporteista löytyi jonkin verran lupauksia ja tavoitteita, jotka eivät sisältäneet suunnitelmaa tavoitteen saavuttamisesta.

Tutkimus pyrkii vastaamaan yritysten kasvaneeseen tarpeeseen toimia vastuullisesti ja viestiä vastuullisuudesta tehokkaasti. Kehittämistutkimuksen lopputuotoksena laadittiin helposti hyödynnettävissä oleva opas vastuullisuusviestinnän prosessin käynnistämisen tueksi pk-sektorin tilitoimistoille.

Opinnäytetyön tulokset ovat Vihreä Vastuu- hankkeen hyödynnettävissä.

Asiasanat: benchmarking, vastuullisuusraportointi, vastuullisuusviestintä, yritysvastuu

Emmi Turunen

Developing Sustainability Communication for Small and Medium-sized Accounting Companies

Year 2023 Pages 44

The purpose of this Bachelor's thesis was to research the possibilities of sustainability communication for small and medium-sized accounting companies. The thesis was made in cooperation with the Vihreä Vastuu (Green Responsibility) -project. The study used a quantitative survey method to recognize the accounting companies (SMEs) understanding of sustainability and sustainability communication.

The theoretical framework is based on corporate responsibility, the process of the sustainability communication and sustainability reporting.

This design-based research utilizes quantitative and qualitative methods. For benchmarking analysis five larger accounting companies and companies that offer sustainable communication services were studied. Benchmarking was used to study the responsibility themes and certificates used by the companies. The purpose of this method was to learn the practices from the larger companies.

The result indicates that companies in general speak comprehensively about their sustainability in their websites and homepages. Although the sustainability reports included some objectives that did not include a plan to achieve it, the reports had exhaustive lists of key figures especially about the well-being of personnel and profitability of businesses. Four out of five accounting companies utilize UN's sustainable development goals in their sustainable communication and only one company did not mention any sustainability certifications.

The research aim was to answer the growing need for companies to function responsibly and improve their sustainability communication. As a result of the study a guide was created for SME accounting companies for understanding the sustainability communication process and initiate it.

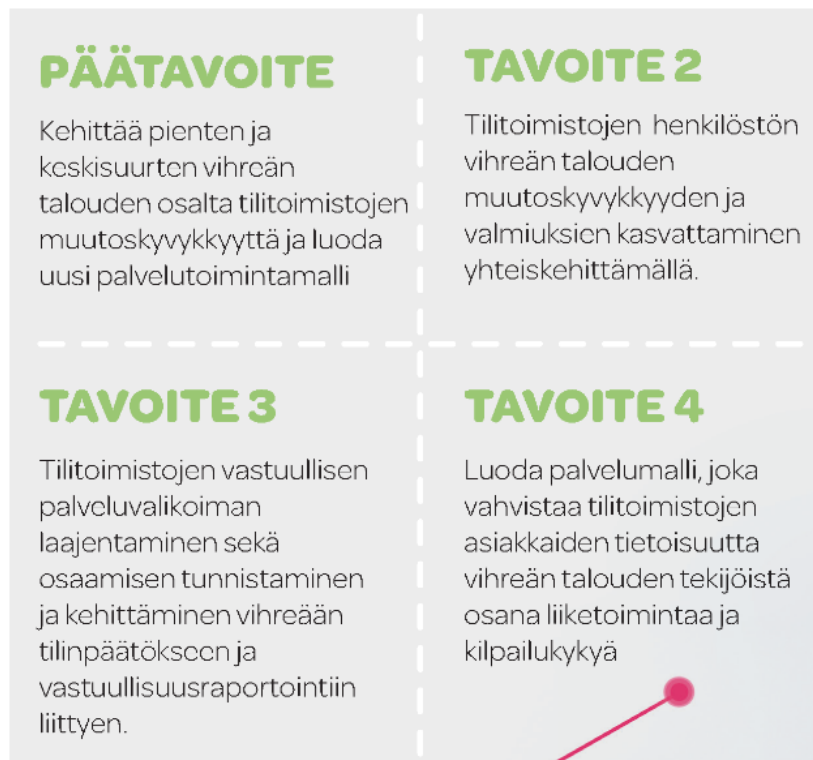
Keywords: benchmarking, corporate responsibility, sustainability communication, sustainability reporting

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Tutkimusongelmat, aineiston hankinta, toteutus ja tavoitteet	7
3	Yritysvastuu ja yritys vastuulaki	8
4	Vastuullisuusviestintä ja vastuullisuusviestinnän prosessi	9
5	Vastuullisuusraportointi ja vastuullisuussertifikaatit.....	11
6	Vastuullisuus pk-yrityksissä	15
7	Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen aineisto	16
7.1	Kehittämistutkimus	16
7.2	Benchmarking eli vertailukehittäminen.....	16
7.3	Kyselytutkimus	17
8	Vastuullisuusviestinnän palveluita tarjoavat yritykset	18
9	Tilitoimistot	20
9.1	EMU	21
9.2	Greenstep	23
9.3	Accountor	25
9.4	Azets	28
9.5	Talenom	30
9.6	Vastuullisuusviestintä tilitoimistoilla.....	31
10	Kyselytutkimuksen toteutus, tulokset ja arviointi.....	32
	Lähteet.....	36
	Kuviot	40
	Taulukot	40

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella, miten suuret tilitoimistot viestivät vastuullisuudestaan ja millaisia vastuullisuuspalveluita alan yritykset tarjoavat. Tutkimuksessa selvitetään suurempien toimijoiden vastuullisuusviestintään vertaamalla ja teoreettisen viitekehyksen pohjalta, miten pk-sektorilla toimivat tilitoimistot voisivat viestiä vastuullisuudestaan. Opinnäytetyö on tehty Vihreä vastuu -hankkeen tueksi ja opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Vihreä Vastuu -hankkeen Laurean ja LAB-ammattikorkeakoulun yhteyshenkilöt. Opinnäytetyön idea syntyi yhteistyössä hanketta vetävän Laurean yhteyshenkilön kanssa. Vihreä vastuu -hankkeen tavoitteena on kehittää pk-yritysten muutoskyvykkyyttä ja laatia uusi palvelumalli, jota hyödyntämällä tilitoimistot asiakkaineen voivat luoda omille asiakkailleen neutraalin vihreän tilinpäätöksen ja raportoida vastuullisuuttaan paremmin. Pk-sektorin tilitoimistojen vastuullisen palveluvalikoiman lisääntyminen, sekä vihreän tilinpäätöksen ja vastuullisuusraportoinnin osaamisen kehittäminen on hankkeen keskeisiä tavoitteita. (Laurea 2021.) Vihreä Vastuu -hankkeen sivustolla on esitelty hankkeen päätavoite sekä kolme muuta tavoitetta (Vihreä Vastuu 2022a).

Kuvio 1 Vihreä Vastuu -hankkeen esittely. (Vihreä Vastuu 2022a).

Yhteistyössä asiantuntijoiden ja tilitoimistojen kanssa luodun palvelumallin avulla tilitoimistojen asiakkaiden tietoisuus vihreän talouden tekijöistä kasvaa, jolla on vaikutusta liiketoimintaan ja kilpailukykyyn. Palvelumallin lähtökohtana ovat vastuullisuusraportit, yritys vastuulaki ja vihreä talous. (Vihreä Vastuu 2022a.)

Uudistamisen tarpeen painetta luo Euroopan Unionissa valmistelussa oleva yritys vastuulaki. Hankkeessa kartoitetaan tilitoimistojen mietteitä siitä, mitkä tunnusluvut ovat heidän asiakkailleen olennaisia vastuullisuusasioita raportoitaessa ja mitä tunnuslukuja raportoidaan jo tällä hetkellä. Vastuullisen tilinpäätöksen suunnittelussa hyödynnetään kyselyn tuloksia. Hankkeen tiimoilta on järjestetty työpajoja koskien vastuullisuusraportoinnin kiristyneitä vaatimuksia ja liittyen tilitoimistojen mahdollisuuksiin tukea asiakkaitaan vastuullisuusraportoinnissa. Hankkeen aikana järjestetään tilitoimistoille ja yrityksille kehittämis- ja koulutustilaisuuksia, joissa asiantuntijat vastaavat vastuullisuusnäkökulmiin liittyviin kysymyksiin. (Vihreä Vastuu 2022b.)

2 Tutkimusongelmat, aineiston hankinta, toteutus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tutkimusongelmat ovat:

1. Millä tavoin pk-sektorin tilitoimiston kannattaa viestiä vastuullisuudestaan?
2. Millä vastuullisuusviestinnän osa-alueella pk-sektorilla toimivat tilitoimistot toivovat tukea ja ohjausta?

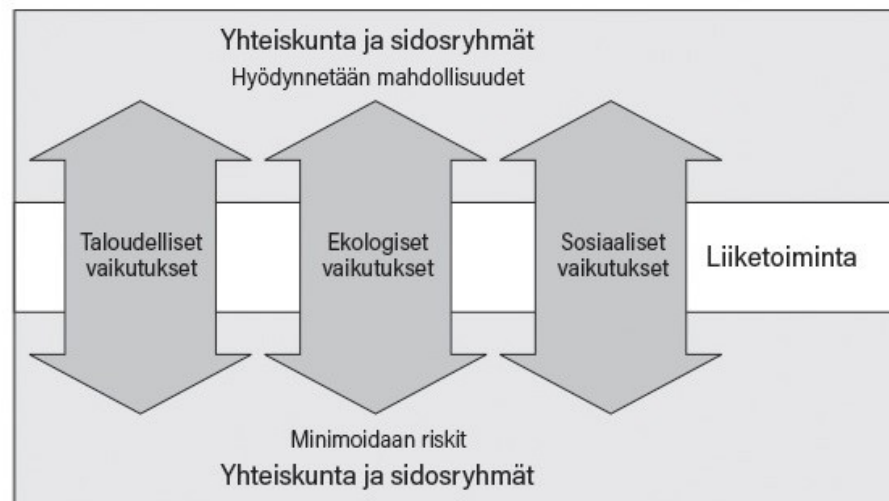
Opinnäytetyö on toteutettu kehittämistutkimuksena. Tutkimusongelma on pyritty ratkaisemaan kyselytutkimuksessa kerätyin tiedoin sekä vertailuanalyysin avulla. Benchmarkingia eli vertailuanalyysia varten tutkittiin viiden suuremman tilitoimiston, sekä vastuullisuusviestinnän palveluita asiakkailleen tarjoavien yritysten verkossa tapahtuvaa vastuullisuusviestintää. Opinnäytetyössä tarkasteltuun vastuullisuusviestintään lukeutui yritysten omilla verkkosivuilla vastuullisuusteemaan liittyvä informaatio sekä verkossa luettavissa olevat vastuullisuusraportit. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys pohjautuu kirjallisiin lähteisiin siitä, miten ja miksi vastuullisuudesta kannattaa viestiä. Lisäksi teoriaosuudessa käydään läpi vastuullisuusviestinnän prosessia, eli millä tavoin yrityksen tulisi aloittaa vastuullisuusviestiminen ja kuinka yritys vastuullisuuden toteutumista voi seurata. Teoriaosuudessa käydään vastuullisuusraportoinnin prosessia ja avataan yritys vastuun sekä yritys vastuulain perusteita.

Opinnäytetyön ideaa aloitettiin luonnostelamaan yhdessä Vihreä Vastuu-hankkeen Laurean yhteyshenkilön kanssa kesällä 2022 ja tutkimusongelma tarkentui syksyllä 2022. Syksyn aikana opinnäytetyötä varten kerättiin teorialtetta aloittamalla perehtyminen yritys vastuuseen ja vastuullisuusviestintään. Tämän jälkeen valikoitui viisi vastuullisuuspalveluita tarjoavaa yritystä sekä viisi suurta tilitoimistoa, joiden verkkosivulta kerättiin tietoa siitä, millaisia

vastuullisuusviestinnän palveluita ne tarjoavat asiakkailleen ja miten ne viestivät ja raportoivat vastuullisuudestaan. Saatavilla oleviin materiaaleihin tutustumisen pohjalta laadittiin selvittävä taulukko, johon kerättiin esimerkkejä suurten tilitoimistojen vastuullisuusviestinnän teemoista. Tiedot kerättiin, jotta voitiin vertailukehittämisen keinoin kerätä oppia siitä, millaisin esimerkein suuremmat tilitoimistot viestivät vastuullisuusteemoista ja mitä näistä esimerkeistä voisi hyödyntää pienemmissä yrityksissä.

3 Yritysvastuu ja yritysvastuulaki

Tulevaisuutemme turvaamisen kannalta on olennaista, että yritykset ja organisaatiot ovat mukana ilmastokriisin torjunnassa. Energiansäästö, uusiutuviin energiamuotoihin keskittyminen, energiatehokkuus ja metsäkadon pysäyttäminen ovat asioita, joihin yritykset voivat vaikuttaa omilla toimillaan. (WWF Green Office 2023.) Kestävää kehitystä toiminnassaan huomioivat yritykset kantavat yritysvastuuta, joka varsinkin aiemmin tunnettiin termillä yhteiskuntavastuu. Aihetta lähestyttiin aluksi kolmen pilarin mallin avulla, jossa yritysvastuu huomioi liiketoiminnan taloudelliset, ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset yhteiskuntaan. (Juutinen 2016, 20-22), Koipijärvi & Kuvaja 2020, 22.)

Kuvio 2 Yritysvastuu ottaa huomioon sekä liiketoiminnan taloudelliset, ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset (Juutinen 2016, 21).

Kolmen pilarin mallin heikkoutena on se, ettei kaikkia vastuullisuusasioita ole mahdollista luokitella vain yhden pilarin sisälle ja se, että taloudellinen kestävyys jää erilleen sosiaalisesta kestävydestä ja ympäristöasioista. Strategisemmassa ajattelussa vastuullisuus on osa yrityksen arvonmuodostusta ja vastuullisuus on kiinnitetty yrityksen prosesseihin, riskikartoille ja strategiaan. Tällöin vastuullisuutta ei tarkastella vain suppeasti muutaman helposti

mitattavissa olevan alueen kautta, vaan voidaan keskittyä pidempiaikaiseen vastuullisuuden kehitysohjelmaan. (Koipijärvi & Kuvaja 2020, 24-27.)

Yritysvastuulla tarkoitetaan niitä vastuullisia toimia, jotka toteutetaan, vaikkei lainsäädäntö niitä edellyttäisi (Juutinen 2016, 23). Yritysvastuuseen kannattaa kohdistaa resursseja, sillä sen avulla yrityksellä on mahdollisuus parantaa kilpailukykyään asiakkaiden, rahoittajien ja työntekijöiden silmissä (Juutinen 2016, 59). Yritysvastuuseen panostamalla saavutettu lisä-arvo voi näkyä yritykselle esimerkiksi parantuneena myyntinä, asiakasuskollisuuden kehittymisenä tai henkilöstön sitoutuvuuden paranemisena (Koipijärvi & Kuvaja 2020, 25).

Finnwatch on yritystoiminnan maailmanlaajuisia vaikutuksia tutkiva kansalaisjärjestö, jonka tavoitteena on edistää vastuullista liiketoimintaa. Finnwatch on ollut usean vuoden ajan ajassa eteenpäin yritysvastuulakia, jonka tavoitteena on ennaltaehkäistä ihmisoikeusloukkauksia yritysten arvoketjuissa. Laki perustuu YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevissa ohjaavissa periaatteissa asetettuun ihmisoikeuksia koskevaan huolellisuusvelvoitteeseen. Finnwatchin ajama kansallinen yritysvastuulaki ei selvittelystä huolimatta ole edennyt. (Finnwatch 2022.)

Samaan aikaan EU-tasolla yritysvastuulaki on edennyt ja Euroopan unionin neuvosto on saavuttanut yksimielisyyden yritysten kestävästä toiminnasta koskevasta huolellisuusvelvoitteesta joulukuussa 2022. Direktiivi koski suoraan suuria EU:n alueella toimivia ja Euroopan Unionissa perustettuja yrityksiä, jos niillä on keskimäärin yli 500 työntekijää ja jos niiden netto-liikevaihto olisi yli 150 miljoonaa euroa. Tietyillä aloilla, kuten tekstiiliteollisuudessa, elintarviketeollisuudessa, kaivannaisteollisuudessa sekä maa- ja metsätalouden alalla toimivilla yrityksillä raja-arvot olisivat matalammalla ja huolellisuusvelvoite koskisi yli 250 työntekijän yrityksiä, joiden liikevaihto olisi yli 40 miljoonaa euroa. EU:n ulkopuolisia yrityksiä huolellisuusvelvoite koskisi silloin, kun niiden liikevaihto unionista ylittäisi raja-arvon. Direktiiviehdotuksen mukaan direktiivi tulisi voimaan asteittain alkaen suuremmista yrityksistä. Pieniä ja keski-suuria yrityksiä direktiivi koskisi epäsuorasti silloin kun ne olisivat osa suurempien yritysten toimitusketjua. (Euroopan unionin neuvosto 2022a; Euroopan unionin neuvosto 2022b.)

4 Vastuullisuusviestintä ja vastuullisuusviestinnän prosessi

Vastuullisuusviestintää voidaan lähestyä useista eri näkökulmista sen mukaan, miten viestinnän olemus voidaan ymmärtää ja mille sidosryhmälle se on suunnattu. Funktionaalisen lähestymistavan mukaan viestintä nähdään tiedonvälityksenä. Funktionaalisen viestinnän tehtävä on välittää tosiasiallista tietoa esimerkiksi organisaation hiljattaisesta toiminnasta tai vastuullisuusohjelmista ja sitä voitaneen pitää yleisimpänä vastuullisuusviestinnän tutkimussuuntana. Mallin ideana on, että viestinnän selkeällä suunnittelulla ja oikein tehdyillä valinnoilla

voidaan saavuttaa organisaation asettamat tavoitteet. (Eräranta ja Penttilä 2021, 16-17.) Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta -teoksessa Harmaala ja Jallinoja käyvät läpi vastuullisuusviestinnän prosessin vaiheet. Prosessimallin ensimmäisessä vaiheessa, eli suunnittelussa päätetään ja kohdennetaan vastuullisuusviestinnän tavoite. Lopputuloksen pohtiminen etukäteen tehostaa suunnitteluprosessia. Jotta resurssit saataisiin kohdennettua tehokkaasti, tulee suunnitteluvaiheessa määrittellä viestinnän tavoitteiden lisäksi viestinnän tavoitellut kohderyhmät. (Harmaala & Jallinoja 2012, 162-163.) Viestintään voi valita esimerkiksi yhden päätaavoitteen sekä lisäksi pienempiä. Tavoitteen tulisi olla täsmällinen, jotta viestinnän onnistumista voidaan mitata. (Asikainen 2023.)

Tavoitteiden ja kohderyhmien määrittelyn jälkeen valmistellaan viestin sisältö, sekä päätetään käytettävät viestintävälineet ja -menetelmät. Määrittelyssä tulee huomioida sidosryhmälähtöisyys, sillä usein sopivin viestintätapa vaihtelee sen mukaan, mikä on viestin aiottu kohderyhmä. (Harmaala & Jallinoja 2012, 164.) Yritysvastuutyötä aloittaessa tulee selvittää ja kartoittaa sidosryhmät. Sidosryhmäanalyysin laatimalla yritykselle selviää vastuullisuusviestinnän kannalta tärkeimmät ulkoiset ja sisäiset sidosryhmät, kuten asiakkaat, sijoittajat, alihankkijat ja viranomaiset sekä muut yhteistyökumppanit. Yritysvastuutyössä sidosryhmillä ja viestinnällä on olennainen rooli, sillä vastuullisuudesta ei voi viestiä ilman konkreettisia tekoja ja tavoitteita. Yritysvastuuta ei voida harjoittaa ilman sidosryhmien välistä viestintää ja mikäli vastuullisuusviestinnästä ei tehdä näkyvää, jäävät monet yritys vastuun tuottamat hyödyt saavuttamatta. Ryhmien tarpeet ja odotukset eroavat toisistaan ja sidosryhmille voi tarpeen mukaan järjestää sidosryhmäkyselyn niiden yritykseen kohdistuvien odotusten selvittämiseksi. Konkreettisista vastuullisuusteoista tulee viestiä eri sidosryhmille eri tavoin ja ymmärrettävin termein. (Liappis ym. 2019, 222-224.) Sidosryhmien välisen viestinnän tulee olla ajantasaista, sillä käsitykset vastuullisesta toiminnasta muuttuvat. Jos ulkopuolisten sidosryhmien toiveita ei selvitetä, jää yrityksen vastuullisuusviestintä polkemaan paikalleen ja saattaa aiheuttaa yrityksen toimimaan todistelevasti odotusten edessä, ilman todellista kehitystyöhön ryhtymistä. (Juutinen 2016, 53.) Sidosryhmäajattelun mukaan organisaatioiden olemus muodostuu niiden sidosryhmiensä kanssa käymästä vuoropuhelusta ja sidosryhmien osallistaminen organisaation vastuullisuuteen on olennaisempaa kuin pelkkä vastuullisuusviestintäinformointi (Eräranta & Penttilä, 2021, 18).

Osaava vastuullisuusviestintä avaa ja vahvistaa yrityksen liiketoimintamahdollisuuksia. Vastuullisuusviestintä ei saa olla pelkästään positiivisten asioiden luettelointia, vaan yrityksen konkreettiset vastuullisen toiminnan haasteet ja tavoitteet olisi hyvä tuoda ilmi. Lisäksi tulisi raportoida tavoitteiden saavuttamisen edistymisestä rehellisesti jo ennen niiden saavuttamista. (Liappis ym. 2019, 224.) Erärannan ja Penttilän mukaan vastuullisuusviestinnän funktionaaliseen lähestymistapaan nivoutuu usein business case-ajattelu, eli vastuullisuudesta ilmoitetaan olevan hyötyä kaikille osapuolille. Tosiasiassa vastuullisuus ei aina tarkoita taloudellisen tuloksen paranemista. Funktionaalisen lähestymistavan lisäksi on olemassa

formatiivinen lähestymistapa, jossa viestintä on merkitysten luomista ja sen mukaan vastuullisuus tulee ymmärrettäväksi viestinnän kautta, eikä sitä ole olemassa omana erillisenä toimintanaan ilman viestintää. Sen etuna verrattuna funktionaaliseen lähestymistapaan on se, että sen avulla voidaan tutkia tarkemmin vastuullisuusviestinnän ristiriitoja. (Eräranta & Penttilä 2021, 16-17.)

Vastuullisuusviestinnässä, kuten muussakin yrityksen markkinointiviestinnässä, voi hyödyntää tarinankerrontaa tehokeinona. Tarinana kerrottu tieto jää paremmin mieleen, kuin listat ja yksittäiset faktat. Esimerkiksi työntekijöistä kerrotut tarinat tai työntekijöiden itsensä kertomat tarinat ovat toimiva keino tuoda esille yrityksen kulttuuria. (Karvinen 2022.)

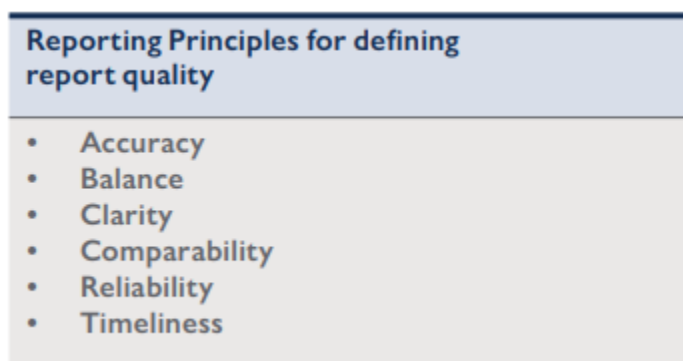
5 Vastuullisuusraportointi ja vastuullisuussertifikaatit

Vastuullisuusraportointi on vastuullisuusviestinnän osa, joka voi toimia yritykselle ensimmäisenä harjoituksena yritysvastuun haltuunotosta. Konkreettisen tuotoksen avulla yritysvastuutyö voi alkaa tuntua ratkaisukeskeisemmältä. Raportoinnin avulla yritys voi ylläpitää vuoropuhelua sidosryhmien kanssa, viestiä mahdollisuuksista ja riskeistä sekä kehittää yritysvastuuseen liittyvien tietojensa käsittelyä. Yritysvastuuraportti on toimialakohtainen kokonaisuus, joka vastaa ajankohtaisiin, muuttuviin tarpeisiin ja raportointia ohjaavia periaatteita ovat oikeellisuus, olennaisuus sekä esitettyjen tietojen vertailukelpoisuus. (Liappis ym. 2019, 225.) Yritysvastuuraportointia tehtäessä on olennaista suunnitella se, millä tavoin tiedot kerätään ja varmennetaan. Palautetta keräämällä pystytään arvioimaan viestinnän tavoitteiden toteutumista. (Harmaala & Jallinoja 2012, 164.)

Ennen raportointia tulee olla selvillä sidosryhmien huolenaiheet ja kiinnostuksen kohteet, sillä raportti laaditaan vastaamaan niihin ja raportointia johtaa vastuullisuusyö painopisteineen (Rahikainen 2018). Painopisteet on hyvä tiivistää esimerkiksi neljään olennaisimpaan pääteemaan, sillä tämä helpottaa vastuullisuusasioiden sisäistä hallintaa ja tekee raportista helpompilukuisen (Kurittu 2018, 51.) Raportoinnin tiedonkeräysvaiheessa tulee huomioida, että raporttiin sisällytetään vain relevantteimmat yrityksen toimintaan vaikuttavat ympäristö- ja yhteiskunnalliset sekä taloudelliset vaikutukset. Kerätyn tiedon tulee olla luotettavaa ja tietoa tulisi olla kerättynä useammalta vuodelta, jotta voidaan tarkastella kehityskulkua. Raportointia varten tulee lisäksi valita sopiva viitekehys, joka koostuu yritykselle olennaisimmista mittareista. (Rahikainen 2018.)

Global Reporting Initiative eli GRI-standardi on kansainvälinen vakiintunut yritysvastuun raportointiohjeisto, jonka tavoitteena vastuullisuusraportoinnin kehittäminen tilinpäätösraportoinnin tasolle. Sitä voidaan pitää viitekehysnä suurten, maailmanlaajuisesti toimivien organisaatioiden yritysvastuun tunnuslukujen raportoinnissa. Pienemmille yrityksille GRI:n

standardit voivat olla liian raskaita, mutta ne voivat silti olla apuna niiden vastuullisuusraportoinnin ja yritys vastuun suunnittelussa. (Koipijärvi & Kuvaja 2018, 42.) Kurittu käy läpi kirjassaan yritys vastuuraportointi GRI-raportoinnin tarkoituksen ja vaatimukset. (Kurittu 2018, 52-53). Kurittu kertoo, että GRI-raportoinnin ideana on, että jokaiselle olennaiselle asialle asetetaan mittari, jolla asian kehittymistä voidaan seurata. Tällä tarkoitetaan, että valitun tunnusluvun tulee todenmukaisesti mitata toiminnan vaikutuksia. GRI-raportoinnilla on kuusi periaatetta raportoinnin laadun varmistamiseksi. (Kurittu 2018, 58.) Kuusi periaatetta ovat täsmällisyys, tasapainoisuus, selkeys, vertailukelpoisuus, luotettavuus ja oikea-aikaisuus (GRI 2016, 7).

Kuvio 3 Reporting Principles for defining report quality (GRI 2016, 7).

Kurittu mukaan etenkin selkeyden periaatteeseen tulee kiinnittää huomioita viestintää suunniteltaessa (Kurittu 2018, 58.) Selkeydellä tarkoitetaan muun muassa sitä, että raportti on helposti eri sidosryhmien löydettävissä ja saatavilla ympäri vuoden. Itse raportin selkeyteen voi vaikuttaa esimerkiksi hyödyntämällä tietojen esittämisessä taulukoita ja infografiikoita sekä ryhmittelemällä tiedot selkeästi. (Kurittu 2018, 61.) Infografiikka on toimivin ratkaisu viestin ollessa nopeammin välitettävissä kuvan kuin tekstin avulla. Teksti tulisi pitää tiiviinä ja grafiikan visuaalista puolta tukevana. (Lindell 2023.) Rahikaisen mukaan tiedon kerronnan kannalta olennaista on ilmoittaa tiedot napakasti ja selkeästi. Raporttiin on hyvä sisällyttää lisäksi konkreettisia esimerkkitapauksia ja kertomuksia haasteista ja tehdyistä virheistä vastuullisuustyössä onnistumisten lisäksi. (Rahikainen, 2018.) Tapahtuneen virheen tai kielteisen tapahtuman kohdalla voidaan kertoa siitä, mihin korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty, jottei tapahtuma toistuisi. Tällä tavoin yritys viestii siitä, että toimii vastuullisesti pyrkiessään korjaamaan aiheuttamansa haitan. (Kurittu 2018, 60.) Raportin valmistuttua se jaetaan sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä ja lopuksi raportista kerätään palautetta sidosryhmiltä raportoinnin kehittämiseksi (Rahikainen 2018).

Vastuullisuusraportoinnin ollessa pakollista isommille yrityksille, tulee se tulevaisuudessa olemaan pakollista keskisuurille ja pienillekin yrityksille. Vastuullinen liiketoiminta toimii kilpailuetuna yritykselle ja työnhakijat pitävät vastuullisuuteen panostamista entistä tärkeämpänä.

Vastuullisuusraportin avulla pystytään kertomaan konkreettisista teoista ja lisäämään ymmärrystä oman toiminnan vaikutuksista toimitusketjuun. (Rajainmäki, M. 2022.)

Vastuullisuussertifikaatit voidaan sisällyttää osaksi vastuullisuusviestintää ja vastuullisuusraportointia. Sertifikaatti kertoo nopeasti ostajalle esimerkiksi yrityksen energiankulutuksesta tai sosiaalista vastuuta koskevia tietoja. Vastuullisuusmerkintöjen hyödyntäminen voi tuoda kilpailuetua silloin kun muilla alan toimijoilla ei vielä ole sertifiointia hankittuna. Sertifioinneista kannattaa valita käyttöön viralliset vastuullisuusmerkit, sillä vakiintuneesti käytössä olevat merkit tunnetaan hyvin. (Liappis ym. 2019, 228.) Ulkopuolisten tahojen laatimien auditoitien ja sertifikaattien avulla yritykset pyrkivät minimoimaan operatiivisia ja strategisia riskejä sekä tavoittelevat varmistusta hankintaketjunsä vastuullisuudesta. Auditoinnin ja sertifikaattien hyödyntämisen tavoitteena on lisäksi usein vastuullisuustyön uskottavuuden lisääminen. (Koipijärvi & Kuvaja 2020, 219.)

Great Place To Work tarjoaa yrityksille henkilöstötutkimusta ja maailmanlaajuisesti tunnetun sertifiointin. Sertifiointin avulla yritys todistaa työntekijöiden viihtyvän työpaikallaan. Sertifiointin voi saada vuodeksi kerrallaan sellainen yritys, jossa työskentelee vähintään 10 henkilöä. (Great Place To Work 2023a.) Sertifiointin saamiseksi toteutetaan henkilöstötutkimus, jonka tulosten pohjalta yritys havaitsee vahvuutensa ja kehityskohteet sekä saa mahdollisuuden verrata tuloksiaan Suomen Parhaat Työpaikat™ -listalle sijoittuneiden yritysten kanssa. Sertifiointin myötä yrityksellä on mahdollisuus osallistua Great Place To Work:in Suomen Parhaat Työpaikat™ -kilpailuun, joka julkaistaan kerran vuodessa. Listoja julkaistaan kolmessa eri kokoluokassa, pienet, keskisuuret ja suuret. Listapaikan saavuttaminen tuo yritykselle positiivista mediahuomiota ja lisää työnhakijoiden kiinnostuksen määrää yritystä kohtaan. (Great Place To Work 2023a, Great Place To Work 2023b, Great Place To Work 2023c.)

WWF Green Office on väline yrityksen tai organisaation ympäristöjohtamiseen. Se tarjoaa valmiin mallin, jota organisaatio voi hyödyntää oman ympäristöjärjestelmänsä suunnittelussa hiilijalanjäljen pienentämiseksi ja luonnonvarojen kulutuksen vähentämiseksi. Ympäristöjärjestelmän itsearviointilla organisaatio voi selvittää toimistojen haitallisten ympäristövaikutusten syyt. Itsearviointin tulosten perusteella laaditaan ympäristöohjelma, joka sisältää vuosittaisen suunnitelman toiminnan kehittämiseksi, sekä tavoitteiden saavuttamisen seurannan ja mittaamisen. Organisaatio saa WWF Green Office -sertifikaatin käyttöönsä, kun toimiston ympäristöjärjestelmä on valmis ja toimipiste auditoitu. Sertifikaatilla organisaatio tunnustaa olevansa sitoutunut parantamaan toimintaansa ulkoisesti asetettujen ehtojen puitteissa. (WWF Green Office 2023.)

Päästöjen laskennan avulla yritys voi alkaa suunnitella päästöjen vähentämistä. Päästötietoja keräämällä ja hiilijalanjäljen laskennalla yritykset suuntaavat kohti hiilineutraaliutta. Yleisesti päästöjen laskennassa käytetään päästökertoimia, joiden yksikkö riippuu

päästölähteestä. Laskentaan on kannattavaa ottaa mukaan ne päästöt, joiden päästökategoriasta syntyy tuntuva osa yrityksen kokonaispäästöistä ja nämä päästöt liittyvät yrityksen ilmastoon liittyviin riskeihin. Lisäksi mikäli sidosryhmät pitävät päästökategorian roolia merkittävänä ja yrityksellä on mahdollisuus vaikuttaa huomattavasti niiden vähentämiseen, tulisi päästöt huomioida laskennassa. (Karpainen 2022.)

YK on määritellyt yhteensä 17 kestävän kehityksen tavoitetta (SDGs), jotka astuivat voimaan vuonna 2016 osana Agenda 2030-toimintaohjelmaa. 17 ylätavoitetta sisältää lisäksi 169 alataavoitetta. Tavoitteiden tarkoituksena on muuttaa maailmanlaajuinen kehitys suuntaan, jossa voidaan turvata ihmisoikeudet, hyvinvointi, taloudellinen vauraus ja vakaat yhteiskunnat kestävällä tavalla tuhomatta ympäristöä. Lisäksi tavoitteena on poistaa äärimmäinen köyhyys. (Suomen YK-liitto 2023.) Valtiot kantavat päävastuuta Agenda2030-toimintaohjelman toimeenpanosta, mutta tavoitteiden saavuttamiseksi yksityisten toimijoiden menettelytavoilla on merkitystä (Koipijärvi & Kuvaja 2020, 59). YK:n kestävän kehityksen 17 tavoitetta on esitelty Suomen YK-liiton verkkosivuilla (Suomen YK-liitto).

Kuvio 4 YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Suomen YK-liitto).

Kestävän kehityksen tavoitteet määrittävät suuntaa ja antavat raamit yrityksen kestävän kehityksen edistämistyölle. Kun tavoitteet on otettu mukaan yrityksen strategiaproessiin, ne voivat parantaa liiketoimintamahdollisuuksiaan sopeuttamalla toimintaansa megatrendien mukaiseen toimintaympäristöön. (Karpainen, R. 2021.)

6 Vastuullisuus pk-yrityksissä

Pk-yritysten vastuullisuustyö korostuu niiden ollessa osa suurempien yritysten arvoketjuja. Suurilla yrityksillä on vastuullisuuskriteerit tavaroiden ja palveluiden toimittajille, jolloin toimittajien on sitouduttava noudattamaan niitä. (Koipijärvi & Kuvaja 2017, 37.) EK:n toimeksiannosta vuonna 2021 toteutettaman vastuullisuusbarometrin mukaan valtaosa vastanneista pk-yrityksistä pitää vastuullisuutta erittäin merkittävänä asiana oman liiketoiminnan kannalta. Suurimpia syitä vastuulliselle toiminnalle oli ennalta annetuista vastausvaihtoehdoista organisaation arvot, asiakkaiden vaatimukset/odotukset ja organisaation maine/brändin rakentaminen. Selkeästi merkittävin vastuullisuuden osa-alue kyselyyn vastanneille oli henkilöstön hyvinvointi, työturvallisuus ja osaamisen kehittäminen (81 prosenttia vastaajista). Vastuullisen liiketoiminnan toteuttamiseen liittyvistä haasteista kysyttäessä päällimmäisenä nousi rajalliset resurssit, mutta kaikki kyselyssä tarjotut vaihtoehdot, kuten vastuullisuusdatan keräämisen ja hyödyntämisen hankaluus, osaamisen puute ja vastuullisuuden vaikea viestinnällistäminen oli kerännyt merkittävän määrän kannatusta. Eniten apua kyselyyn vastanneet pk-yritykset kokivat tarvitsevansa vastuullisuusmittareiden kehittämisessä (54 prosenttia), hiilijalanjäljen laskennassa (42 prosenttia) ja yritysraportoinnissa (34 prosenttia). Yrityksistä vastuullisuustavoitteita oli asettanut 44 prosenttia ja 91 prosenttia tavoitteita asettaneista seurasi niiden toteutumista. YK:n kestävä kehityksen tavoitteista valtaosalla vastanneista organisaatioista oli vain hyvin pintapuolinen käsitys tai tavoitteita ei tunnettu ollenkaan. (Elinkeinoelämän Keskusliitto EK 2021.)

Elinkeinoelämän keskusliitto on julkaissut oppaan pk-yrityksille koskien yritys vastuun EU-lainsäädäntöä. Oppaassa kerrotaan EU:n keskeisimpien vastuullisuushankkeiden olevan taksonomia, kestävyysraportointi ja yritys vastuulaki. EU-taksonomia asettaa pankeille ja rahoituslaitoksille velvoitteen julkistaa tietoja sijoitusten ja lainakantojen kestävydestä, joten pk-yritysten tulee varautua siihen, että esimerkiksi yrityksen hiilijalanjälki saattaa vaikuttaa rahoituksen saamiseen. Kestävyysraportoinnin direktiivi taas koskisi alkuun vain suurempia yrityksiä, mutta se voidaan jatkossa laajentaa koskemaan pk-sektorin yrityksiä. Lisäksi pk-sektorin yrityksen ollessa suuryritysten alihankkija tai liikekumppani, se on osana tämän toimitusketjua ja kuuluu täten suuryrityksen huolellisuusvelvoitteen piiriin. Oppaassa kehoitetaan lähtemään vastuullisuustyössä liikkeelle yrityksen johdon sitouttamisesta, jonka jälkeen valitaan vastuullisuustyöstä vastaava ja selvitetään yrityksen merkittävimmät vaikutukset. Selkeät, mitattavat tavoitteet asettamalla voidaan seurata vastuullisuustoimien kehittymistä ja viestiä vastuullisuudesta osallistavasti sidosryhmille. (Elinkeinoelämän Keskusliitto EK 2022.)

7 Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen aineisto

Tutkimusprosessi on viisivaiheinen prosessi, joka kulkee ideatasolta sitoutumisen kautta toteutumiseen ja kirjoittamiseen sekä lopuksi tiedottamiseen. Neljä ensimmäistä tapahtuvat prosessin aikana osin päällekkäin ja toteuttamisvaiheessa voidaan joutua muuttamaan jotain prosessin alussa tehtyjä päätöksiä. (Vilka 2021, 49.) Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteenä pidetään sen eri elementtien joustavaa kehittymistä prosessin aikana. Tämä edellyttää joustavaa ajattelua tutkijalta, sillä tutkimusongelma täsmentyy koko sen ajan kun tutkimusta tehdään. (Kiviniemi 2018, 62.) Tässä opinnäytetyötutkimuksessa alkuun määritellyt tutkimusongelmat ja tutkimuksen tarkoitus kehittyivät prosessin edetessä tietoperustan kasvaessa. Opinnäytetyön tutkimusongelmien painotukset muuttuivat tutkimuksen aikana, sillä toisen tutkimusongelman ratkaisemisen tueksi laadittuun kyselytutkimukseen ei saatu riittävästi vastauksia.

7.1 Kehittämistutkimus

Kehittämistutkimus on menetelmällinen tutkimusstrategia tai tutkimusote, joka yhdistää kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Se ei ole oma itsenäinen tutkimusmenetelmänsä, vaan se koostuu joukosta erilaisia tutkimusmenetelmiä. Kehittämistutkimus nojaa teoriaan tai teorioihin ja se vaatii tutkimuksellista lähestymistapaa. Kehittämistutkimuksen voidaan katsoa olevan lähellä organisaatioissa tehtävää kehittämistyötä. Kehittämisen tutkimuskohteena voi olla mitä tahansa, johon voidaan vaikuttaa, kuten tuote, prosessi, tai toiminto. Kehittämistutkimuksen avulla todettu tutkimusongelma voidaan muuttaa kehityskohteeksi, jolloin ongelma pienenee tai poistuu. Tällöin kehittämistutkimus luo muutokseen johtavia käyttökelpoisia ratkaisuja. (Kananen, 2012, 16-21.) Koska kehittämistutkimus ei ole oma erillinen tutkimusotteensa, sen luotettavuutta tulee arvioida jokaisen käytetyn menetelmän omilla luotettavuuskriteereillä. Kehittämistutkimuksen tutkimuksellisuudesta ja tieteellisyydestä on käyty paljon keskustelua, sillä perinteisen tutkimuksen yksi olennaisimmista tieteellisyysvaikuttavista kriteereistä on se, ettei tutkija pyri vaikuttamaan tutkittavaan ilmiöön. (Kananen, 2012, 166.)

Kehittämistutkimus on valikoitunut opinnäytetyön tutkimuksen tutkimussuunnaksi, sillä tavoitteena on kehittää Vihreä Vastuu -hankkeessa mukana olevien pk-sektorin tilitoimistojen vastuullisuusviestintää ja raportointia tutkimuksessa saavutettujen johtopäätösten avulla. Käytännön kehitystyöhön kehittämistutkimuksen katsottiin olevan sopivin tutkimuksen muoto.

7.2 Benchmarking eli vertailukehittäminen

Benchmarking on menetelmä, jonka perustana on selvittää kuinka toiset toimivat ja vertailun keinoin pyrkiä kehittämään omaa toimintaa. Yleensä benchmarkingissa tutkitaan menestyvämpää osapuolta ja pyritään selvittämään, miten se toimii kehitettävän kohteen kanssa.

(Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 186.) Ensimmäiseksi valitaan kehitettävä kohde, jonka jälkeen valitaan malliksi vertailukumppanit eli organisaatiot, jotka hoitavat kehitettävän asian hyvin. Valinnan jälkeen kerätään tietoa siitä, millä keinoin vertailukumppanit ovat onnistuneet ja tunnustetaan, kuinka kehittämistä vaativa organisaatio itse tällä hetkellä toimii. Vertaamalla näitä kahta valitaan parhaiten toimivat toimintatavat ja menetelmät sekä asetetaan tavoitteet, jotka toteuttamissuunnitelman laatimisen jälkeen otetaan käyttöön soveltamalla benchmarkingin keinoin löydettyjä menetelmiä. (Ojasalo ym. 2015, 186; Niva & Tuominen 2005, 35.)

Tutkimuksen aineistoksi valittiin vertailevaan analyysiin vastuullisuusviestinnän palveluita tarjoavia yrityksiä sekä suurempia tilitoimistoja. Dokumenttianalyysissa hyödynnettiin yritysten verkkosivuilla saatavilla olevaa materiaalia sekä vastuullisuusraportteja. Verkkosivujen materiaalia ja vastuullisuusraportteja tutkimalla etsittiin toistuvia ja olennaisia vastuullisuusviestinnän piirteitä, joiden pohjalta laadittiin opas hankkeessa mukana oleville pk-sektorin yrityksille hyödynnettäväksi. Vastuullisuusviestinnän palveluita tarjoavien yritysten verkkosivuja tutkiessa kiinnitettiin huomioita yritysten tarjoamiin palveluihin. Tämän tarkoituksena oli selvittää, millaisia asioita vastuullisuusviestinnässä kannattaa painottaa, mistä prosessi tulisi aloittaa, millaista hyötyä vastuullisuusviestintään panostamisesta on asiakkaalle ja mitä mitareita tavoitteiden toteutumiseen on käytettävissä.

Palveluita tarjoavien yritysten lisäksi tutkittiin viiden suuremman tilitoimiston verkkosivuja ja verkossa saatavilla olevia vastuullisuusraportteja. Kunkin tilitoimiston vastuullisuusviestinnän tutkimuksesta laadittiin taulukko, johon kirjattiin ylös yrityksen mainitsemia seikkoja vastuullisuusteemoittain. Lisäksi tarkasteltiin yritysten mainitsemia sertifikaatteja sekä yleisesti tunnettua ja paljon hyödynnettyjä YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. Taulukkoon kerättiin esimerkkejä yritysten vastuullisuusraporteissa tai muissa verkkosivujen materiaaleissa mainitsemista tunnusluvuista.

Vertailevan analyysin tarkoituksena oli tarkastella yleisellä tasolla yritysten tarjoamia vastuullisuuspalveluita sekä heidän toteuttamaansa vastuullisuusviestintää ja löytää materiaalista toistuvuuksia ja hyviä käytäntöjä, joita pk-sektorilla toimivat tilitoimistot voisivat hyödyntää vastuullisuusviestinnän suunnittelussaan.

7.3 Kyselytutkimus

Kyselylomake on yleisin määrällisessä tutkimusmenetelmässä hyödynnetty tapa aineiston keräämiseen. Se soveltuu hyvin isommalle joukolle ihmisiä ja sen etuna on se, että vastaaja pysyy tunnistamattomana. Riskinä kyselytutkimuksen toteutuksessa on vastausprosentin jääminen alhaiseksi. (Vilka 2021, 76.) Kyselytutkimuksen kohdalla tulee pohtia, onko toteutunut otos riittävä tutkimusongelmaan vastaamiseen. Jos tutkimuksen tavoitteita ei saavuteta, tulee tutkimustekstissä ottaa kantaa tutkimuksen luotettavuuteen ja pätevytyteen. (Vilka 2021,

82.) Kyselylomake ei saisi olla liian pitkä ja sen ulkoasun tulisi olla selkeä. Ensivaikutelmalla on merkitystä siinä, vastaako kyselyn vastaanottaja siihen. Lomakkeen alkuun olisi hyvä sijoittaa kysymykset, joihin on helppo vastata. Täysin avointen kysymysten käyttöä lomakekyselyissä kannattaa harkita, ellei ole tiedossa vastaajajoukon olevan hyvin aktiivinen. (KvantimOTV 2010.)

Vertailevan analyysin tueksi laadittiin kyselytutkimus, joka toimitettiin sähköpostitse Vihreä Vastuu -hankkeessa mukana oleville tilitoimistoille. Kyselytutkimuksen alhaisen vastausmäärän vuoksi tuloksien pohjalta ei voitu laajemmin laatia tilastoa tilitoimistojen tämänhetkisestä vastuullisuusviestinnän tilanteesta tai oppaan tarpeesta, mutta kyselytutkimuksella saatuja vastauksia on hyödynnetty oppaan suunnittelussa. Kyselytutkimuksen toteutuksesta kerrotaan lisää luvussa 7.

8 Vastuullisuusviestinnän palveluita tarjoavat yritykset

Tutkimuksessa tutustuttiin viiden eri vastuullisuusviestinnänpalveluita tarjoavan yrityksen verkkosivuilla saatavilla olevaan materiaaliin. Yritykset valikoituivat sattumanvaraisesti Googlen hakukonehakuja perusteella.

Third Rock on vastuullisuusviestintää ja kestävyysraportointia tarjoava yritys, joka verkkosivujensa mukaan auttaa asiakasyrityksiään määrittelemään kestävä kehitys lisäävät painopisteet, mittarit ja tavoitteet. Third Rock on kehittänyt Vastuullisuuden voimakenttä- metodin, jota se hyödyntää kohdistessaan asiakasyrityksen sidosryhmille olennaiset ja asiakasyrityksen liiketoiminnan kannalta merkittävät osa-alueet, jolloin vastuullisuustyölle tulee määritellyksi painopisteet, tavoitteet ja tavoitteiden toteutusta seuraavat mittarit. Asiakkailleen Third Rock on tehnyt muun muassa hiilijalanjälkilaskentaa, laatinut GRI-standardin mukaisia vastuullisuusraportteja, työstänyt johtoryhmän vastuullisuusagendaa, sekä järjestänyt valmennuksia vastuullisuustyöhön liittyen. (Third Rock 2022.)

ToFuture on yritys vastuullisuuden konsultointia ja raportointia tarjoava yritys. Se kertoo tarjoavansa asiakkailleen käyttöön työkalun, joka mahdollistaa luotettavan ESG-datan saannin tukemaan johtamista sekä vastuullisuuden tavoitteiden asettamisen ja seuraamisen. Luotettavan ESG-datan avulla asiakasyritykset voivat seurata vastuullisuudelle asettamiensa tavoitteidensa toteutumista. ToFuturen tarjoama CSM-työkalu on pilvipohjainen, selaimessa toimiva palvelu, joka sopii kaikenlaisille yrityksille, jotka ovat asettaneet vastuulliseen seurannan tavoitteet. Palvelun avulla tiedon kerääminen on järjestelmällistä ja työkalun toteutusta voi muokata muuttuvien tarpeiden ja vaatimusten mukaan. Luotettavan vastuullisuusraportoinnin avulla organisaatio pystyy vastaamaan ammattimaisesti rahoittajien ja sidostyhmien vastuullisuuskysymyksiin. (ToFuture 2022.)

Pro Pilvipalvelut on ohjelmistoyritys, jonka alaa on kehittää ja suunnitella pilvipalveluita. Yritys kertoo, että palveluita kehitetään todellisiin käytännössä ilmenneisiin tarpeisiin ja kehitettyjen palveluiden tärkein ominaisuus on helppokäyttöisyys. Yritys tarjoaa järjestelmiä muun muassa työturvallisuuteen, riskienhallintaan, omavalvontaan, perehdytykseen sekä vastuullisuuden liittyen. (Pro Pilvipalvelut 2022a.) Pro Vastuullisuus on pk-yrityksille kehitelty yritys vastuun hallinnointijärjestelmä. Järjestelmän avulla yrityksen on mahdollista säilyttää ajantasaista vastuullisuusmateriaalia kotimaisella palvelimella ja tarvittaessa toimittaa materiaali sidosryhmille pdf. -formaattissa. Järjestelmä tarjoaa vastuullisuuden itsearviointilomakkeet, whistleblowing-kanavan sekä mahdollisuuden luoda eri versioita vastuullisuusraportista. (Pro Pilvipalvelut 2022b.) Pro Pilvipalveluiden Vastuullisuuspalveluiden verkkosivuilla kerrotaan, että vastuullinen yritys on mahdollisimman avoin ja läpinäkyvä. Pelkät yksittäiset esimerkit vastuullisesta toiminnasta eivät ole riittäviä, vaan vastuullisuuden tulee näkyä arkipäivän toiminnassa. Yrityksen tulee pohtia omia arvojaan toimintaympäristössään ja sovittaa vastuullisuuden vaatimukset yhteen omien toimintojensa kanssa. Olennaista on se, mikä on itse yrityksen ja henkilöstön tavoite vastuullisuuden saralla ja mitä sidosryhmät ja yhteistyökumppanit yritykseltä tahtovat. (Pro Pilvipalvelut 2022c.)

Yritysvastuun huomioiminen toiminnassa on pienelle organisaatiolle strateginen väline kilpailukyvyyn ja kannattavuuden lisäämiseksi. Mahdollisia positiivisia vaikutuksia yritysvastuuseen panostamisessa imagovaikutuksen lisäksi ovat esimerkiksi asiakastyytyväisyyden kasvaminen, henkilöstön luottamuksen lisääntyminen, tuotteiden ja tuotantoprosessien paraneminen, sekä uusien liiketoimintaideoiden syntyminen. Pk-yrityksessä voidaan miettiä, mitä yrityksen jo käytössä olevia toimintamalleja voidaan pitää vastuullisena ja kirjata ylös toimintaperiaatteet, mitä halutaan vielä tehdä. Henkilöstön hyvinvointia, ympäristöön liittyviä ratkaisuja ja asiakassuhteitaan tarkastelemalla yritys voi löytää tekemiään vastuullisia ratkaisuja, jotka on tehty ilman tietoista tavoitetta panostaa yritysvastuuseen. (Pro Pilvipalvelut 2022.)

Rodinia on kestäväan kehitykseen erikoistunut viestintätoimisto, jonka tavoitteena on kannustaa yrityksiä saavuttamaan kestävä kasvua vastuullisen liiketoiminnan keinoin. Rodinia tarjoaa asiakkailleen liiketoiminnan tukea, vastuullisuuspalveluita ja viestinnän suunnittelua. Suunnitelmallinen vastuullisuustyö kirkastaa yrityksen brändiä ja luo lisäarvoa yrityksen asiakkaille. Rodinian tarjoamiin vastuullisuuspalveluihin kuuluvat vastuullisuusparraus, vastuullisuusohjelman rakentaminen, vastuullisuusraportointi ja vastuullisuuden hallinnan palvelut asiakkaiden tarpeiden mukaan. Vastuullisuusparraus sopii Rodinian mukaan pk-yrityksille, jotka ovat vastuullisuustyönsä suunnitteluvaiheessa ja sparrauksessa käydään läpi vastuullisuustavoitteet, toimialan haasteet ja vastuullisuuden viitekehykset. (Rodinia 2022.)

Ekokompassi tarjoaa kevennetyn ympäristöjohtamisen työkalun käyttöön yrityksille ja organisaatioille. Ekokompassi on ympäristöjärjestelmä, joka perustuu ISO 14001-standardiin. Ympäristöjärjestelmän rakentamista varten asiakas saa käyttöönsä Ekokompassin asiantuntijan,

jonka kanssa tehdään organisaation nykytilan alkukartoitus. Alkukartoituksen pohjalta tunnistetaan organisaation ympäristövaikutukset ja sen mahdollisuudet vaikuttaa niihin. Ympäristövaikutukset pisteytetään. Tämän jälkeen laaditaan pisteytyksen pohjalta ympäristöohjelma, johon kirjataan toimenpiteet ja tavoitteet ympäristövaikutusten pienentämiseksi. Valmis ohjelma on yrityksen toteutettavissa puolesta vuodesta vuoteen, kunnes se auditoidaan. Auditoinnilla Ekokompassi-auditoija tarkistaa Ekokompassin asettamien kriteerien täyttymisen ja hyväksytyin auditoinnin jälkeen organisaatio saa käyttöönsä sertifikaatin ja oikeuden Ekokompassi-tunnuksen käyttöön. (Ekokompassi 2022a, Ekokompassi 2022b.)

Lisäksi Ekokompassi tarjoaa vastuullisuusviestinnän palvelupaketteja, viestintäsparrausta ja vastuullisuusraportoinnin sparrausta. Sparrauksessa organisaation nykytilanne kartoitetaan ja vastuullisuusviestinnälle asetetaan tavoitteet. Konkreettisten ehdotusten ja olennaisten teemojen tunnistamisen avulla yritykset voivat lähteä kehittämään vastuullisuusviestintää itsenäisesti eteenpäin. (Ekokompassi 2022c.)

Yhteenvetona vastuullisuuspalveluita tarjoavien yritysten verkkosivuilta saatavilla olevista tiedoista voidaan todeta, että ne aloittavat asiakasyrityksen vastuullisuustoimien suunnittelun kartoittamalla nykytilanteen. Olennaisimpien vaikutusten tunnistamiseksi käydään keskustelua, määritellään sidosryhmät ja asetetaan tavoitteet yksilöllisesti. Vastuullisuusviestintää suunnitellessa voidaan miettiä, mitä vastuullisena pidettäviä toimia yrityksessä jo harjoitetaan. Tavoitteiden seuraamiseen osa palveluita tarjoavista yrityksistä hyödyntää esimerkiksi metodeja tai standardeja ja osalla yrityksistä on omia pilvipohjaisia työkaluja tai järjestelmiä, jotka asiakas saa käyttöönsä vastuullisuustoimien kehittymisen seuraamiseksi ja tiedon keräämiseksi. Lisäksi osa yrityksistä tarjoaa sertifiointeja ja auditointeja tavoitteiden toteutumisen tarkastamiseen.

9 Tilitoimistot

Tutkimuksessa tarkasteltiin viiden suuren tilitoimiston verkkosivuilla saatavilla olevaa vastuullisuusviestinnän materiaalia. Tilitoimistot valittiin sattumanvaraisesti sillä perusteella, että niiden verkkosivuilta oli löydettävissä vastuullisuuteen liittyvää informaatiota Googlen hakukonehakupienokien perusteella. Tutkimuksessa käytettiin vertailukehittämisen mallina suurempien tilitoimistojen toteuttamaa vastuullisuusviestintää, koska suuremmilla yrityksillä voi olla paremmat resurssit panostaa vastuullisuudesta viestimiseen ja vastuullisuusraportointia edellytetään lakisääteisesti suuremmilta yrityksiltä. Tilitoimistojen sivuilta kerättyjen tietojen avulla selvitettiin, mihin seikkoihin tilitoimistot keskittyvät vastuullisuusviestinnässään, miten ne raportoivat vastuullisuudesta, sekä mitä mittareita ja sertifikaatteja ne käyttävät vastuullisuustavoitteiden toteutumisen mittaamiseen. Lisäksi tarkasteltiin, miten yritykset hyödyntävät YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelmaa vastuullisuusviestinnässään. Edellä

mainituista teemoista koostettiin taulukko jokaisesta yrityksestä, johon poimittiin yritysten verkkosivuilta ja vastuullisuusraporteissa esiin nostettuja aiheita ja tavoitteita. Taulukoiden sisältö on ryhmitelty sosiaalisen-, taloudellisen- ja ympäristövastuun alle, sillä tämä on yleisesti tunnettu tapa, joka toistui myös yritysten omassa viestinnässä. Mainitut sertifikaatit ja tunnusluvut valikoituivat taulukkoon, sillä ne ovat olennainen osa vastuullisuusviestintää ja laajalti hyödynnettyjä tutkimuksessa mukana olleiden yritysten vastuullisuusviestinnässä. Lisäksi taulukoihin on sisällytetty oma kohtansa YK:n kestävän kehityksen tavoitteille, joita yritykset ovat viestinnässään nostaneet esille. Tavoitteiden merkittävyyttä ja hyödynnettävyyttä kuvaa se, miten laajalti yritykset ovat ottaneet ne osaksi viestintäänsä ja vastuullisuuden suunnitteluaan.

9.1 EMU

Sosiaalinen vastuu	Taloudellinen vastuu	Ympäristövastuu
<p>”Panostuksemme henkilöstön hyvinvointiin on tuottanut tulosta, sillä asiakastytytyväisyyttä kuvaava NPS-luku (=Net Promoter Score) nousi vuoden 2020 tuloksista 55:stä 71:een (NPS-asteikko -100-100).”</p> <p>”Asiakkaan asioiden jakamisella tiimikaverin kanssa varmistetaan paitsi työn laatu, sillä kohennetaan myös henkilöstön hyvinvointia. Työpa-reissa toimiminen mahdollistaa myös alalle tyypillistä pidempien yhtäjaksoisten kesälomien pitämisen.”</p>	<p>”Tavoitteenamme on tyytyväinen henkilöstö, tyytyväinen asiakas ja kannattava kasvu.”</p> <p>”Palkkaus ei ole kiinni kunkin neuvottelutaidoista, sukupuolesta, iästä tai työskentelypaikkakunnasta, vaan mak-samme tietystä positioista en-nalta määritellyn palkkahaarukan mukaisen korvauksen.”</p>	<p>”kaikki taloushallinnon toimin-not pyritään tuottamaan 100 %:sti sähköisesti pilvipalve-luna. Asiakkaidemme osto- ja myyntilaskujen määrästä keskimäärin 95 % hoidetaan täysin sähköisesti.”</p> <p>”olemme muun muassa opti-moineet toimistojen energian-kulutuksen, panostaneet jät-teiden lajitteluun sekä luoneet kestävämmät käytännöt työ-matkustamiseen.”</p>
Mainitut sertifikaatit	YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma	Esimerkkejä ilmoitetuista tunnusluvuista
<p>WWF: n Green Office-sertifi-kaatti</p> <p>Great Place To Work- sertifi-kaatti (vuonna 2022,</p>	<p>YK:n tavoite numero 8 - ”Ta-voitteenamme on olla talous-hallinnon paras työpaikka.”</p>	<p>Henkilöstön suositteluindeksi (eNPS).</p> <p>Kuukausittaisen fiiliskyselyn tulokset.</p>

kymmenes sija keskisuurten yritysten sarjassa.)	<p>YK:n tavoite numero 16 - ”Edistämme hyvää hallintoa asiakasyrityksissämme.”</p> <p>YK:n tavoite numero 12 - ”Olemme Green Office-sertifioitu työpaikka: vähennämme jatkuvasti luonnonvarojen käyttöä.”</p> <p>YK:n tavoite numero 13 - ”Tähtäämme hiilineutraaliksi vuoteen 2025 mennessä.”</p>	<p>Sairauspäivät per henkilö vuodessa.</p> <p>Työntekijöiden suositteluaste.</p> <p>Hiilidioksidipäästöt yhteensä.</p>
---	--	--

Taulukko 1 EMU vastuullisuustaulukko

EMU viestii vastuullisuusteemoista verkkosivuillaan kohdassa meistä - EMU yrityksenä. EMU kertoo vahvuudekseen henkilöstönsä ammattiosaamisen monipuolisuuden ja yhteistyökyvyn. EMU kertoo tavoitteekseen olla Suomen paras työpaikka ja sivulla mainitaan EMUn olleen kymmenes Great Place To Work -tutkimuksessa keskisuurten yritysten sarjassa vuonna 2022. Sivustolla on mainittu EMUlle myönnetystä WWF:n Green Office -sertifikaatista, mikä on myönnetty EMUlle vuonna 2020. Sivustolta saa avattua vastuullisuusraportin, joka avautuu pdf. -formaattissa. (EMU 2022.)

EMUn vastuullisuusraportti on jaettu kuuden pääkohdan alle. Ensimmäinen pääkohta on YK:n Agenda 2030 toimintaohjelma, joka toimii tiekarttana EMUn vastuullisuustyölle. Raportissa kerrotaan EMUn sitoutuvan tukemaan kaikkia 17 tavoitetta, mutta valinneensa toimintansa kannalta olennaisimmat, joihin keskittyä. Neljä päätavoitetta on nostettu selkeästi esille YK:n toimintaohjelman mukaisesti värillisten ruutujen avulla. Tavoitteet ovat hiilineutraalius vuoteen 2025 mennessä, asiakasyritysten hyvän hallinnon edistäminen, taloushallintoalan parhaan työpaikan sijoituksen saavuttaminen ja luonnonvarojen käytön vähentäminen. Raportissa mainitaan, että organisaatiossa panostetaan henkilöstön hyvinvointiin jopa kannattavuuden kustannuksella. EMU kertoo edistävänsä avoimuutta palkka-asioissa ja palkkauksessa käytetään palkkahaarukoita, jotka ilmoitetaan jo työpaikkailmoituksissa. EMUn tarjoamien palveluiden ollessa pitkälti aineettomia, se kertoo tekevänsä aktiivista asiakasvalintaa, sillä yhteistyökumppanit ja asiakkaat muodostavat ison osan EMU:n yhteiskunnallisesta jalanjäljestä. Tapausesimerkkinä mainitaan EMUn Puro.earthille laatima kulttuurikäsikirja, josta käy ilmi arvot, visio, missio ja tulevaisuuden näkymät. Sosiaalinen vastuu -otsikoinnin alla kerrotaan EMUn saaneen tunnustusta erinomaisena työpaikkana. Osallistuminen Great Place to Work -tutkimukseen on tuonut EMUlle sertifioinnin jokaisena osallistumisvuotena vuodesta 2017 alkaen. Henkilökunnan tyytyväisyyttä seurataan kuukausittain pulssikyselyllä ja hyvinvointia

puolivuositain kattavammalla henkilöstökyselyllä. Henkilöstön hyvinvointiin on panostettu muuttamalla tiimijärjestelyjä ja organisaatiossa hyödynnetyn työpariajattelun vuoksi henkilöstö on pystynyt pitämään alalle tyypillistä pidempiä kesälomia. Lisäksi mainitaan, että EMUaiset saavat itse määritellä työtuntinsa, -paikkana ja -tapansa. Avainlukuina on mainittu kuukausittaisen fiiliskyselyn keskiarvo, sairauspäivät per henkilö ja työntekijöiden suositteluste. Viimeinen pääotsikko raportissa on ympäristövastuu. EMU toimii taloushallinnon alalla, joten toimintojen automatisoinnilla on suuri merkitys yrityksen hiilijalanjäljen suuruuteen. EMUssa kaikki taloushallinnon pyritään tuottamaan pilvipalveluna, kuten valtaosa osto- ja myyntilaskuista. Kohti hiilineutraaliutta on menty optimoimalla toimitilojen energiankulutusta, tehostamalla jätteiden lajittelua ja muuttamalla työmatkojen käytäntöjä kestävämpään suuntaan. Tehtyjen toimenpiteiden seurauksena EMU on saanut Green Office-sertifioinnin. Avainlukuina on ilmoitettu yrityksen tuottaman hiilidioksidipäästöt ja se, miten monta älypuhelinta päästöt vastaavat. Mainitaan lisäksi, että EMU on ollut mukana taloushallintoalan järjestöjen NSRS-hankeissa. (Vastuullisuusraportti EMU, 2022.)

EMU painottaa me-henkeä ja ”EMU Familya” yhdeksi kannattelevaksi kulttuuriarvokseen. Yhteisöllisyyttä ja perhemäisyyttä vaalitaan yhteisillä liikunnallisilla harrastuksilla, virkistysmenoilla ja -matkoilla. (EMU 2020.) EMU on julkaissut kulttuurikäsikirjan, jonka mukaan EMUn kulttuuriarvoiksi on määritelty seuraavat asiat: ”EMU Family, Happy Customer, Growth Mindset ja Responsibility”. Vastuuteeman alla on kerrottu konkreettisia esimerkkejä yrityksen tekemistä vastuullisista valinnoista. EMU on jäsenenä yritys vastuuverkosto FIBS ry:ssä, EMUssa käytetään ekosähköä ja kierrätetään, työsuhdematkaliput tarjotaan etuna kaikille työntekijöille ja hankinnoissa punnitaan vastuullisuutta. (Kulttuurikäsikirja EMU.)

9.2 Greenstep

Sosiaalinen vastuu	Taloudellinen vastuu	Ympäristövastuu
<p>”Vuonna 2022 tavoitteenamme on kehittää ilmapiiriä entistä avoimemmaksi ja taata jokaiselle luottamuksellinen ilmapiiri, jossa jokaiseen luotetaan ja jossa kaikista asioista voidaan keskustella.”</p> <p>”Monimuotoisuudesta puhuminen ja sitä tukevien käytäntöjen esiintuominen on osa perehdytysprosessia.”</p>	<p>”Greenstep Oy on maksanut vuosina 2019-2021 kaikki veronsa Suomeen.”</p> <p>”Vuonna 2021 Greenstep päätti merkittävästä panostuksesta ilmaston hyväksi ja kertoi investoivansa vähintään 10 % tuloksestaan uusiutuvaan energiaan seuraavan viiden vuoden aikana.”</p> <p>”Greenstep jakaa jatkossa vuosittain 10 % liikevoitosta</p>	<p>”Olemme sitoutuneet siihen, että toimintamme on hiilineutraalia vuodesta 2022 alkaen.”</p> <p>”Suomen ja Ahvenanmaan toimistoistamme kahdeksassa on ollut käytössä 100 % vihreä sähkö. Kahden viimeisen toimiston osalta siirrymme vihreään sähkөөn vuoden 2022 aikana.”</p>

	henkilöstölle "Yhdessä"-tulospalkkiona - uusi palkkiojärjestelmä otettiin käyttöön ensimmäisen kerran tilikaudelta 2020/21."	"IT-tarvikkeille ja oheistuotteille etsitään kompensoituja vaihtoehtoja."
Mainitut sertifikaatit	YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma	Esimerkkejä ilmoitetuista tunnusluvuista
Ei mainintoja.	"Sidosryhmäkeskustelujen pohjalta olemme valinneet liiketoimintamme kehittämiseksi olennaisimmat kuusi YK:n Kestävän kehityksen tavoitetta: Terveyttä ja hyvinvointia, Hyvä koulutus, Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua, Ilmasto-tekotekoja, Maanpäällinen elämä, sekä Vedenalainen elämä."	Henkilöstön suositteluindeksi (eNPS). mm. sairauspoissaolot, henkilöstön lähtövaihtuvuus, henkilöstöstä naisia/miehiä, henkilöstön keski-ikä. Verojalanjälki. Hiilijalanjälki työntekijää kohden (Laskettu hyödyntäen Greenhouse Gas Protocol-standardia).

Taulukko 2 Greenstep vastuullisuustaulukko

Greenstepin vastuullisuusteemoista on kerrottu sivustolla rekrytointi-kulttuuri-vastuullisuus. Sivustolla kerrotaan, että Greenstep on käynnistänyt tavoitteellisen vastuullisuustyön keväällä 2019. Yrityksen eettiset toimintaperiaatteet eli Code of Conduct on luotu yhdessä työntekijöiden kanssa ja kerran vuodessa Greenstep julkaisee vastuullisuusraportin. Lisäksi Greenstep tarjoaa vastuullisuuspalveluita asiakkailleen. Sivustolla kerrotaan Greenstepin panostavan työntekijöidensä hyvinvointiin tarjoamalla työsuhte-etuja ja koulutuksia sekä varmistamalla avoimen työilmapiirin. Yksittäisenä faktana on kerrottu henkilöstön suositteluindeksin olevan (eNPS) 72. (Greenstep, 2022.)

Greenstep kertoo tukevansa kestäviä valintoja ja on sitoutunut olemaan hiilineutraali vuodesta 2022. Tavoitteen tueksi yritys on laatinut hiilineutraaliuskartan, johon on eritelty hiilineutraaliutta hyödyttävät toimenpiteet. Konkreettisine esimerkkeinä on mainittu siirtyminen täysin uusiutuvan sähkön käyttöön toimistotiloissa ja CO₂-kompensoitujen tuotteiden ja palveluiden ostaminen mahdollisuuksien mukaan sekä jätekirjanpidon käyttöönotto vuonna 2022. Lisäksi yritys kertoo päättäneensä investoida seuraavan viiden vuoden aikana vähintään

kymmenen prosenttia tuloksestaan uusiutuvaan energiaan ja on jo sijoittanut tuulivoiman käytön lisäämiseen panostavaan rahastoon. Vastuullisen talouden esimerkkinä kerrotaan Greenstepin jakavan vuosittain koko henkilöstölle kymmenen prosenttia liikevoitostaan tulos-palkkiona. (Greenstep, 2022.)

Tarkemmin esimerkein Greenstep kertoo tekemästään vastuullisuustyöstä erillisellä sivustolla Esimerkkejä Greenstepin vastuullisuustyöstä, jossa on lueteltu useita esimerkkejä ympäristö-vastuuta sekä sosiaalista-, taloudellista ja hallinnollista vastuuta edistävistä teoista (Greenstep, 2022).

Greenstepin sivujen kautta on luettavissa pdf. -muotoisena Code of Conduct sekä vastuulli-suusraportti. Vastuullisuusraportti vuodelta 2021 sisältää 36 sivua. Raportissa kerrotaan, että vastuullisuuden painopisteet on määritelty olennaisimpien vaikutusten ja sidosryhmien odo-tusten kautta. Liiketoiminnan kehittämiseksi on valikoitunut kuusi YK:n Kestävän kehityksen tavoitetta ja tavoitteet on valittu sidosryhmäkeskustelujen pohjalta. Raportissa on dataa yri-tyksen verojalanjäljestä, työhyvinvoinnista, henkilöstön kouluttamisesta sekä hiilijalanjäl-jestä. Raportin lopussa on selkeä yhteenveto vuoden 2021 tavoitteista ja sen alla kerrottu ly-hyesti, miltä osin tavoitteeseen on päästy. Lisäksi on lueteltu konkreettiset tavoitteet vuo-delle 2022. Raportti on laadittu GRI-standardia hyödyntäen. (Vastuullisuusraportti Greenstep, 2022.)

9.3 Accountor

Sosiaalinen vastuu	Taloudellinen vastuu	Ympäristövastuu
<p>“All employees and leaders at Accountor are asked to give their evaluation and feedback annually in our People First survey. The survey results are handled at team-level”.</p> <p>“accounting or payroll im-proves an employee’s career opportunities in the labour market.”</p> <p>“We have decided to focus on gender salary gap mitigation activities during the spring 2022 salary increase process. Our equality plans strive to</p>	<p>“Substantially reduce corrup-tion and bribery in all their forms, Accountor has estab-lished a Code of Conduct that states guidelines on corruption and bribery as well as other business ethics.”</p> <p>“Accountor has been partici-pating in a real-time econom-ics program together with the Finnish Tax Authorities and other industry operators with the aim of transparent and smooth financial data flow within our society”</p>	<p>“Accountor’s products and services fast track its custom-ers’ digitalisation of pro-cesses, reducing emissions as-sociated with the paper-based system of the past. This is achieved through three key processes: Digitising invoices in purchasing and revenue cy-cles, Digitising HR processes, Digitising archieve processes.”</p> <p>“At our offices, we recycle waste, monitor energy con-sumption and control printing of paper to reduce ecological footprint.”</p>

<p>promote salary equality in roles where comparisons can be made.”</p> <p>“we donate to a charity cause selected by our employees and customers. During 2019-2021, we have donated in total nearly 100 000 euros to several non-profit organisations”</p>		<p>“Our a+ hybrid working model helps to reduce greenhouse gas emissions by reducing the need to commute as well as reducing our need for office space.”</p> <p>“As a concrete measure to compensate our carbon emissions in 2021, we collaborated with Taimiteko, an initiative by 4H organisation in Finland. In this collaboration, we set up a 4,25-hectare forest.”</p>
<p>Mainitut sertifikaatit</p>	<p>YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma</p>	<p>Esimerkkejä ilmoitetusta tunnusluvuista</p>
<p>”Pääkonttorillemme, Espoon Accountor Tower -rakennukselle, on annettu Breeam-ympäristösertifikaatti.”</p>	<p>4- Quality education</p> <p>8- Decent work and economic growth</p> <p>16- Peace, justice and strong institutions</p>	<p>Leadership trainings organised 2021- total training days in 2021</p> <p>Motivation metric- % of Accountor employees feel energized and inspiration at minimum several times a week</p> <p>Rate of employee turnover by age group (%)</p> <p>Percentage of women in executives</p> <p>Ratio of monthly salary by country and gender (%) As a % of male gross earning</p> <p>Indicative total carbon emissions footprint for key categories: scope, source % of total footprint</p>

Taulukko 3 Accountor vastuullisuustaulukko

Accountor kertoo vastuullisuudestaan etusivulle nostetussa, 3.10.2022 kirjoitetussa uutisessa. Uutisen mukaan vastuullisuus on Accountorille ensisijaisesti henkilöstön asettamista etusijalle, panostamista eettiseen toimintaan sekä turvalliseen tiedonkäsittelyyn. Uutissivulla on linkki Accountorin ensimmäiseen vastuullisuusraporttiin, joka on laadittu vuodesta 2021. (Accountor, 2022.)

Accountorin vastuullisuusraportti sisältää 64 sivua. Vastuullisuusraportissa esitetyt tiedot ja avainluvut perustuvat Code of Conductiin, UN Global Compactin kymmeneen periaatteeseen sekä ihmisoikeuksien yleismaalliseen julistukseen. Raportissa on kerrottu yksinkertaistetusti vuodesta 2017 alkaen, mitä ESG-toimia yrityksessä on tehty. YK:n kestävän kehityksen tavoitteista on valittu kolme tavoitetta, hyvä koulutus, ihmisarvoista työtä ja talouskasvua sekä rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto. Esimerkkinä hyvän hallinnon eteen tehdystä työstä mainitaan korruptiota ja lahjontaa koskeva toimintaohje, jonka noudattamisesta henkilöstö on vastuussa. Code of Conductiin on linkki vastuullisuusraportissa. Raportissa kerrotaan, että Accountor on avannut vuonna 2021 anonyymien whistleblowing-kanavan edistääkseen läpinäkyvyyttä. Lisäksi esimerkkinä on mainittu ulkopuolisen auditoijan avulla tietoruvaan tehdyt parannukset. Ihmiset ensin -periaatteesta kertoo muun muassa motivaation mittaustyökalu. Tavoitteena on säilyttää jokaisen työntekijän vuosittaiset koulutustuntumäärät kymmenessä tunnissa ja erityisesti johtajien kouluttamisella on vaikutusta työntekijöiden tyytyväisyyteen koskien esimiestyötä. Tasa-arvosta esimerkkeinä on mainittu johtoasemassa olevien naisten prosenttiosuuden olevan 64,26 ja Accountorin kerrotaan tarjoavan uramahdollisuuksia ja osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia autistisille henkilöille. Yrityksessä työskentelevien henkilöiden ikäjakauma on ilmoitettu graafein. Accountor on lanseerannut a+ työskentelymallin vuonna 2021, jonka myötä työntekijät saavat vaikuttaa työskentelypaikkaansa ja heillä on mahdollisuus käyttää tarvittaessa henkisen hyvinvoinnin tueksi perustettua puhelinpalvelua työterveyspalveluiden lisäksi. Vuonna 2021 Accountor arvioi hiilijalanjälkensä vuodelta 2020 ja laati tulosten pohjalta suunnitelman hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi. Konkreettisenä tekona Accountor teki yhteistyötä Taimiteko-yhdistyksen kanssa ja oli mukana istuttamassa metsää Suomeen hiilijalanjäljen kompensoimiseksi. Vastuullisuusraportin lopussa tiedot on esitetty vielä GRI-standardein. (Accountor Sustainability report 2022.)

9.4 Azets

Sosiaalinen vastuu	Taloudellinen vastuu	Ympäristövastuu
<p>”Azets pyrkii tulevaisuudessa kasvattamaan sukupuolineutraalia lähestymistä sekä henkilöistöään, että asiakkaitaan kohtaan. Tämän vuoksi emme ryhmittele työntekijöitämme sukupuolen mukaisesti GRI-standardin suosituksista huolimatta”</p> <p>”Azetsin hyväntekeväisyystyön raamina toimii Azets 4 Kids -säätiö, joka yhdistää sekä sosiaalisen että ympäristöllisen vastuun edistämällä lasten kouluttamista ja ehkäisemällä ilmastonmuutosta.”</p> <p>”Azets tukee mm. KLT- tai PHT-tutkintoon osallistumista tenttimaksuilla, ylläpitomaksuilla ja online-valmennuksilla”</p>	<p>”Azets raportoi vuonna 2021 viranomaisille kolme korrup-tio- tai rahanpesuepäilystä.”</p> <p>”Tavoitteemme on työsuhteiden pysyvyys ja molemminpuolinen sitoutuminen. Asian-tuntijoistamme 96 % työskentelee vakituksessa työsuhteessa (2021).”</p>	<p>”Kahden vuoden aikana, osana Smarter working -projektia, toimistotiloja on pienennetty, toimistojen käyttö on laskenut ja siten myös energiankulutus on laskenut.”</p> <p>”Toimistosta riippuen henkilöistöllä on mahdollista hyödyntää asiakaskäynneillä yrityksen matkakorttia julkisessa liikenteessä ja osassa toimistoja on mahdollisuus lainata Azetsin omaa polkupyörää asiakasta-paamiin.”</p> <p>”Vuodesta 2021 alkaen osa otetusta energiasta on tuotettu eurooppalaisen Guarantee of Origin -alkuperäisjärjestelmän todentamana uusiutuvista tuotantomuodoista.”</p>
Mainitut sertifikaatit	YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma	Esimerkkejä ilmoitetuista tunnusluvuista
<p>”Isoimmilla toimipisteillämme Suomessa ja Virossa on kiinteistöjen BREEAM- ja LEED-sertifikaatit.”</p>	<p>”Vastuullisuusperiaatteissamme on huomioitu myös YK:n ohjaavat periaatteet koskien yritystoimintaa, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja kestävää kehitystä.”</p>	<p>Liikevaihto, EBITDA, tulos</p> <p>Henkilöstön suositteluindeksi (eNPS), vakinaisen henkilöstön osuus koko henkilöstöstä</p> <p>Sairauspoissaolopäivät</p> <p>Energiaintensiteetti</p> <p>Ajettujen kilometrien päästöt</p>

Taulukko 4 Azets vastuullisuustaulukko

Azets on talous-, HR-, rekrytointi-, palkka-, ja neuvontapalveluita tarjoava organisaatio. Yksien tarjoamista palveluista on vastuullisuusraportointi. Sivustolla, jossa Azets esittelee vastuullisuusraportointia, kerrotaan asiakkaiden, yhteistyökumppaneiden ja sijoittajien vaativan asiakkailtaan entistä selkeämpää näyttöä vastuullisesta liiketoiminnasta. Vastuullisuusraportti perustuu ISO-standardeihin ja YK:n kestävän Kehityksen Tavoitteisiin. Vastuullisuusraportti koostetaan yhtiölle olennaisimmista osa-alueista, kuten esimerkiksi henkilöstön vaihtuvuus tai polttoaineen kulutus. Vastuullisuusraportissa tutustutaan organisaation toiminnan käytäntöihin esimerkiksi haastatteluiden tai ohjeistuksen ja dokumentoinnin kautta. Raportin laatiminen aloitetaan keskustelemalla johdon kanssa ja valitsemalla raportoitavat teemat, jonka jälkeen aloitetusta vastuullisuustyötä viestitään sisäisesti. Avainhenkilöt haastatellaan ja analysoidun tiedon pohjalta koostetaan raportti. Lopuksi raportin tulokset suositukset käydään läpi asiakkaan johdon kanssa sekä sovitaan mahdollisista tukitoimista tai seurantaraportoinnista. (Azets 2022.)

Azets Suomen oma vastuullisuusraportti löytyy linkin takaa sivulta, jossa kerrotaan organisaation tarjoamista vastuullisuuspalveluista. Vastuullisuusraportti perustuu GRI-standardiin ja raportissa käsitellään neljän Azetsin valitseman vastuullisuusperiaatteen vaikutuksia. Vastuullisuuden painopisteet valitaan vuosittain. Vastuullisuusraportti on 51 sivua ja se tarkastelee Azetsin liiketoiminnan ympäristö-, sosiaalisia sekä riskienhallintaan ja laatuun liittyviä vaikutuksia vuosina 2019-2021 Suomessa. Raportin mukaan Azetsin vastuullisuustyötä pohjautuu yleisiin vastuullisuusperiaatteisiin, konsernin Code of Conductiin ja YK:n ohjaaviin periaatteisiin. Yritysvastuu pohjautuu neljään periaatteeseen, taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu, ympäristövastuu ja vastuu laadusta ja ennakoidusta riskienhallinnasta. Taloudellisen vastuun tunnusluvuista on esitetty muun muassa yrityksen liikevaihdon graafi sekä yrityksen jaettu taloudellinen arvo. (Azets Vastuullisuusraportti 2022.)

Yhteenvetona taloudellisen vastuun kehityksestä mainitaan Azetsin kasvattaneen verojalanjälkeään, sekä liikevaihtoaan ja pitäneen paikallisten toimittajien osuuden yli 90 prosentissa. Ympäristövastuun toimista kerrotaan Azetsin pyrkivän minimoimaan toiminnassaan ympäristövaikutukset muun muassa sähköisten neuvotteluratkaisujen hyödyntämisen avulla sekä kannustamalla henkilöstöään työmatkapyöräilyyn ja julkisen liikenteen käyttöön. Tunnuslukuina on kerrottu Azetsin energiaintensiteetistä, päästöintensiteetistä sekä suorista ja epäsuorista kasvihuonepäästöistä. Organisaation toiminnasta aiheutuneet kokonaispäästöt ovat laskeneet vuosien 2019-2021 välillä koronapandemian aiheuttamien matkustusrajoitusten ja etätyöskentelyn lisääntymisen vuoksi ja Azets aikoo jatkossakin yhdistää toimisto- ja etätyöskentelyn sekä sopeuttaa tilatarpeet vastaamaan toimitilojen käyttötarvetta. Matkojen ja jätteiden käsittelyn päästöjen laskennassa on hyödynnetty WWF:n Green Office Ilmastolaskurin päästöker-toimia. Azets on pyrkinyt vähentämään paperin käyttöä hyödyntämällä digitaalisia palveluita

sekä käyttämällä sähköistä arkistointia. Sosiaalisen vastuun tunnusluvuista on mainittu esimerkiksi vakituisen henkilöstön osuus sekä eNPS-luku eli työpaikan suositteluhaluus. Raportissa on kerrottu, että Azets pyrkii jatkossa kasvattamaan sukupuolineutraalia lähestymistä, eikä siksi erittele työntekijöitä sukupuolen mukaisesti. Azets tukee työntekijöidensä kouluttautumista osallistumalla KLT- tai PHT-tutkinnon tenttimaksuihin ja järjestämällä online-valmennuksia. Hyväntekeväisyyteen Azets osallistuu perustamansa Azets 4 Kids- säätiön kautta, jonka tehtäviä ovat lasten auttaminen, herkän ympäristön suojeleminen ja hyvän koulutuksen mahdollistaminen. Raportti päättyy GRI-sisältöindeksiin. (Azets Vastuullisuusraportti 2022.)

9.5 Talenom

Sosiaalinen vastuu	Taloudellinen vastuu	Ympäristövastuu
<p>”Kun fyysiset kohtaamiset vähenevät, pidimme erityisen tärkeänä säännöllisten tiimi-kohtaamisten sekä työntekijän ja esimiehen välisten keskusteluiden vaalimista.”</p> <p>”Opiskelijayhteistyö on tiivistä ja tärkeää.”</p> <p>”Talenom aloitti yhteistyön The Significant Companyn kanssa hyödyntäen heidän Signi-kyselyään kehittääkseen työntekijäymmärrystä entisestään.”</p>	<p>”Talenom on luonut toimintatapoja havaitakseen mahdollisia rahanpesuun viittaavia toimia sekä ohjeistanut ja kouluttanut henkilökuntaansa tällaisten tilanteiden varalle.”</p>	<p>”Paperittomuus on yksi Talenomin ympäristöohjelman tavoitteista.”</p> <p>”Etäyhteyksiä on jo aiemminkin hyödynnetty aina kun se on ollut mahdollista ja tarkoituksenmukaista, viime vuonna valtaosa tapaamisista järjestettiin etänä.”</p> <p>”Vuosittaisesta sähkönkulutuksesta Talenom raportoi WWF:lle.”</p> <p>”Toimistolaitteissa suositaan energiamerkittyjä tuotteita, kuten Energy Star- tai TCO-merkillä varustettuja laitteita.”</p>
<p>Mainitut sertifikaatit</p>	<p>YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma</p>	<p>Esimerkkejä ilmoitetuista tunnusluvuista</p>
<p>”Talenomille on myönnetty Great Place to Work -sertifikaatti - yritys on Suomen parhaiden työpaikkojen listalla kolmatta vuotta peräkkäin.”</p>	<p>Ei mainintaa.</p>	<p>Vuonna 2020 Talenomin kirjaamista tositteista 82,6 prosenttia käsiteltiin täysin paperittomasti. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 76,9.</p>

Green Office-sertifikaatti.		<p>Viime tilikaudella sähköisyysaste oli keskimäärin 97,1 (96,4) prosenttia.</p> <p>Liikevaihto, liikevoitto ym. taloudellisia lukuja.</p> <p>”Osa-aikaisten ja tilapäisten työntekijöiden suhteellinen osuus kaikista työsuhteista oli 9,8 prosenttia (7,7) prosenttia.”</p>
-----------------------------	--	---

Taulukko 5 Talenom vastuullisuustaulukko

Talenom on tilitoimisto, joka tarjoaa asiakkailleen tilitoimistopalvelujen lisäksi konsultointi- ja rahoituspalveluita. Yritys kertoo vastuullisuudestaan sijoittajille suunnatulla verkkosivulla ”Yritysvastuu Talenomilla”. Sivustolla kerrotaan Talenomin olevan Green Office-sertifioitu tilitoimisto ja Talenomilla on ympäristöohjelma, jonka tavoitteita on paperittomuus, kiinteistöjen käytön tehokkuus ja ympäristöystävällisyys. Konkreettisenä esimerkkinä sosiaalisesta vastuusta mainitaan Talenomille myönnetty Great Place To Work -sertifikaatti. Yritys panostaa opiskelijayhteistyöhön ja koulutusten järjestämiseen. Lisäksi Talenomilla on korruption ja lahjonnan vastaiset toimintaperiaatteet. (Talenom, liiketoimintakatsaus 2022.)

Verkosta ei ole saatavilla erillistä Talenomin yritysraporttia, mutta vuosikertomuksessa on selvitys muista kuin taloudellisista asioista. Konkreettisinä lukuina paperittomuudesta on mainittu esimerkiksi kirjattujen tositteiden paperittomuuden olevan 84,8 prosenttia. Lisäksi Talenom seuraa toimipaikkojensa sähkön sekä osittain lämmön ja veden kulutusta ja raportoi vuosittain sähkönkulutuksestaan WWF:lle. Ympäristöasiat huomioidaan hankinnoissa ja suositaan energiamekkityjä tuotteita ja tuotteiden elinkaareissa otetaan huomioon kierrätys ja lajittelu. Talenom kertoo panostavansa henkilöstön kouluttamiseen ja sillä on käytössään ilmoitusmenettely häirinnän ja epäasiallisen käytöksen ehkäisemiseksi. Talenom kerää ja tallentaa luottamuksellisia tietoja ja tietojen väärinkäytön ehkäiseminen on olennainen osa yrityksen riskienhallintaa. (Talenom vuosikertomus 2022, 22-23.)

9.6 Vastuullisuusviestintä tilitoimistoilla

Tilitoimistojen vastuullisuusviestinnässä on havaittavissa, että sidosryhmistä organisaation tai yrityksen nykyinen henkilökunta ja rekrytoitava henkilöstö on valittu kohteeksi vastuullisuusviestinnässä jokaisella tutkitulla. Greenstepin vastuullisuustiedot jopa löytyvät verkkosivuilta rekrytointipolun alta, joten tiedot on selvästi kohdennettu yrityksessä työskentelystä

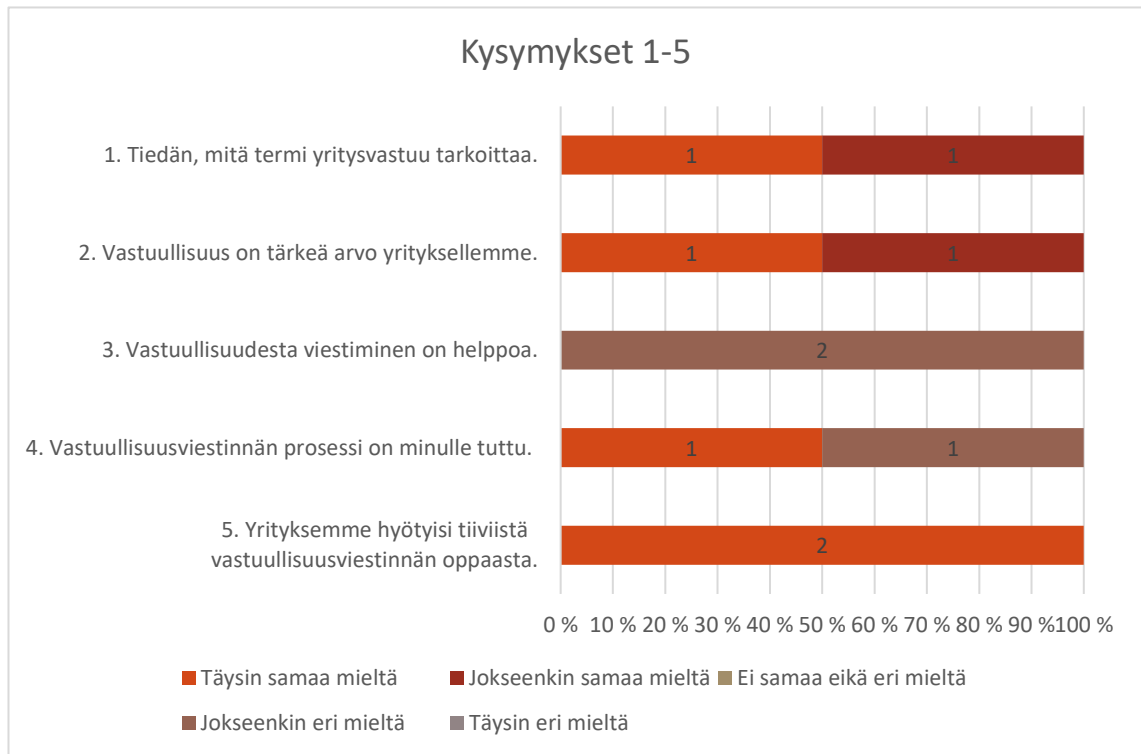
kiinnostuneille henkilöille. Henkilöstön hyvinvointiin ja viihtyvyyteen panostamisesta kertoo konkreettisesti EMUn ja Talenomin saavuttama Great Place to Work-sertifikaatti. Sosiaalisen vastuun lisäksi tilitoimistot kertovat taloudellisesta vastuusta ja ympäristövastuusta. Taloudellisesta vastuusta esimerkkeinä tilitoimistot mainitsivat riskienhallintaan, kuten luottamuksellisten tietojen turvallisen keräämiseen ja säilyttämiseen panostamisen. Lisäksi kerrottiin muun muassa liikevaihdon tunnuslukuja. Ympäristövastuuteemaan liittyviä toimia tilitoimistot kertoivat tehneensä muun muassa panostamalla kierrätykseen, pyrkimällä toimistojensa paperittomuuteen ja hiilineutraaliuteen sekä panostamalla hankintojensa ympäristöystävällisyyteen. Neljä viidestä tilitoimistosta on hyödyntänyt vastuullisuusraportoinnissaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteita EMU ja Talenom kertovat saavuttaneensa WWF:n Green Office-sertifikaatin.

Yhteenvetona tuloksista voidaan todeta, että pääsääntöisesti tilitoimistot viestivät vastuullisuudestaan laajasti vastuullisuusraporteissaan sekä verkkosivuillaan. Raporteista löytyi jonkin verran lupauksia ja tavoitteita, jotka eivät sisältäneet suunnitelmaa tavoitteen saavuttamisesta. Raporteissa oli kattavasti kerrottu tunnuslukuja ja niiden seurantatapoja erityisesti henkilöstön hyvinvointiin ja liiketoiminnan kannattavuuteen liittyen. Henkilöstön hyvinvoinnin mittaaminen ja koulutukseen panostaminen olivat sosiaalisen vastuun alla toistuvia teemoja. Taloudellisen vastuun alla mainittiin usein korruptio- ja rahanpesuepäilyistä raportoiminen sekä verotukselliset asiat. Ympäristövastuullisina tekoina mainittiin usein toiminnan paperittomuus, hiilineutraalius, kierrätykseen panostaminen ja uusiutuvan energian hyödyntäminen. Tunnuslukujen ja sertifikaattien avulla vastuullisuuden tavoitteiden kehitystä voidaan paremmin verrata ja seurata, eivätkä lupaukset esimerkiksi yrityksen hiilineutraaliudesta tai toiminnan paperittomuudesta ole vain viherpesua. Vastuullisuuden vertaamisessa on omat haasteensa, sillä yritykset raportoivat vastuullisuudestaan vielä hyvin kirjavasti. Vastuullisuusraportoinnin laatuun vaikuttaa merkittävästi vastuullisuusviestintään käytettävissä olevat resurssit yrityksessä.

10 Kyselytutkimuksen toteutus, tulokset ja arviointi

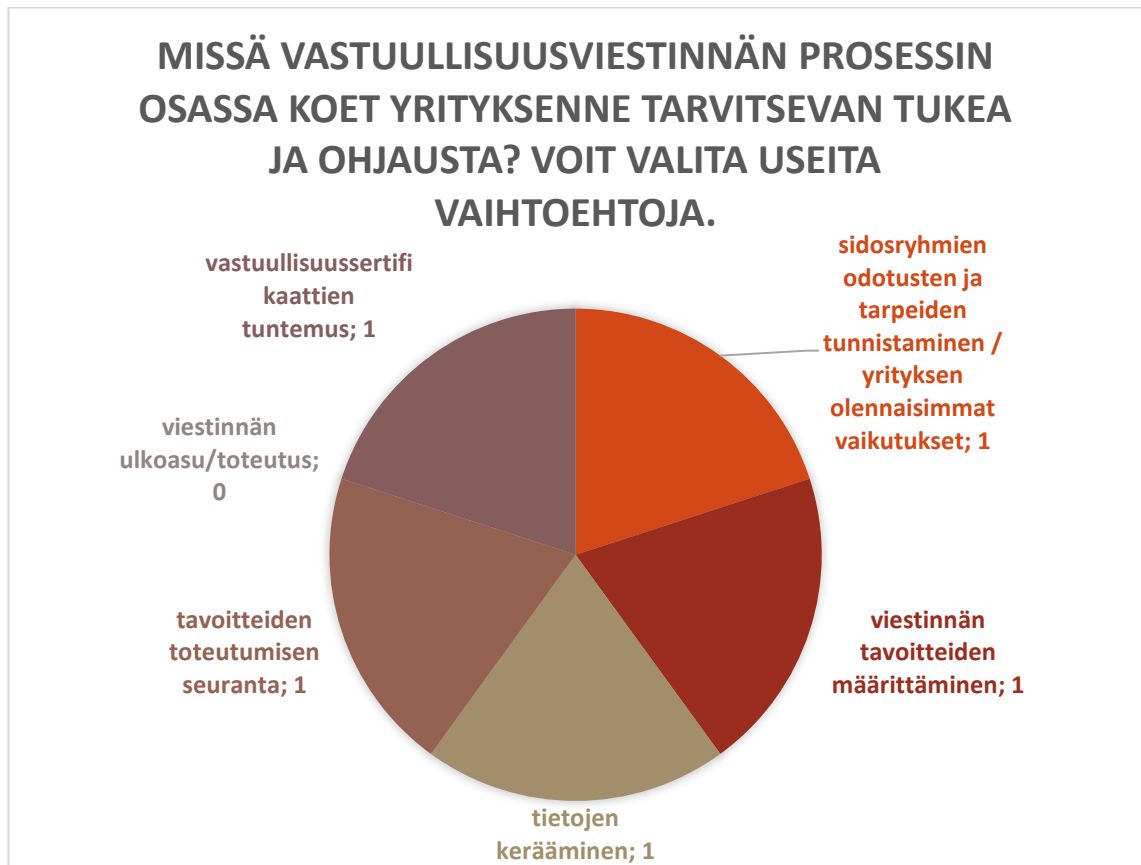
Benchmarking-tutkimuksen tueksi toteutettiin strukturoitu kyselytutkimus. Strukturoidussa kyselytutkimuksessa kaikille vastaanottajille lähetetään sama kysely, joka sisältää valmiiksi muotoillut vastausvaihtoehdot. (Hyvärinen, Suoninen & Vuori, 2023.) Kyselytutkimus lähetettiin perjantaina 10.2.2023 sähköpostilla yhteensä 88 vastaanottajalle. Kysely oli avoinna 17.2.2023 saakka ja siihen vastasi kaksi vastaanottajaa. Vaikka kyselytutkimuksen tuloksia ei voida pitää luotettavana alhaisen vastausmäärän vuoksi, pystyttiin vastauksia hyödyntämään oppaan suunnittelussa. Kyselytutkimuksen avulla pyrittiin selvittämään, kokevatko hankkeessa mukana olevat tilitoimistot tarvitsevansa opasta vastuullisuusviestinnän prosessin

aloittamiseksi ja mihin vastuullisuusviestinnän prosessin osaan ne kokivat eniten kaipaavansa tukea. Kyselytutkimus laadittiin peilaten opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä.

Kuvio 5 Kyselytutkimuksen vastaukset kysymyksiin 1-5

Kyselytutkimuksen ensimmäiset kysymykset pyrittiin pitämään sellaisina, että vastaajan olisi nopeaa ja helppoa vastata niihin. Kahden vastaajan keskimääräinen vastaamisaika kyselyyn kokonaisuudessaan oli minuutti ja 24 sekuntia. Kyselytutkimuksella kerättyjen vastausten perusteella voidaan todeta, että vastuullisuutta pidetään tärkeänä arvona yrityksessä ja kyselyyn vastanneet yritykset kokisivat hyötyvänsä tiiviistä vastuullisuusviestinnän oppaasta. Toiselle vastaajista vastuullisuusviestinnän prosessi oli tuttu ja toinen vastaaja oli jokseenkin eri mieltä prosessin tuttuudesta.

Kuvio 6 Tuen tarve vastuullisuusviestinnän prosessissa

Vastuullisuusviestinnän prosessissa ainoastaan viestinnän ulkoasu ja toteutus oli sellainen osa-alue, jossa kumpikaan vastanneista yrityksistä ei kokenut kaipaavansa tukea tai ohjausta. Niukan vastausmäärän vuoksi kyselytutkimuksen tuloksista ei voida tehdä syvempiä johtopäätöksiä hankkeessa mukana olevien pk-sektorin tilitoimistojen vastuullisuusviestinnän tilanteesta. Opasta laatiessa on otettu huomioon kyselytutkimuksella kerätyt vastaukset ja se, millä vastuullisuusviestinnän prosessin osa-alueella vastanneet yritykset kokivat kaipaavansa ohjausta.

Opinnäytetyötutkimuksen luotettavuus perustuu tutkimuksessa hyödynnetystä aineistosta kerättyyn tietoon ja tämän pohjalta tehtyihin johtopäätöksiin. Tutkimuksessa on käytetty laajasti eri lähteitä ja tietoperusta koostuu relevantista ja tuoreesta materiaalista. Tämä on olennaista tutkimuksen luotettavuuden kannalta, sillä vastuullisuusviestintä on alati muuttuva ja itsessään vielä suhteellisen uusi viestinnän haara. Lakisääteiset velvoitteet vastuullisuusviestinnän toteuttamiselle koskevat pieniä ja keskisuuria yrityksiä vielä tällä hetkellä vain välikäytännöllisesti.

Kehittämistutkimuksen tehtävänä oli kehittää pk-sektorin tilitoimistojen vastuullisuusviestintää ja lopputuloksena laatia tiivis opas tilitoimistojen käyttöön. Tietoperustan lisäksi tutkimuksessa hyödynnettiin vertailukehittämistä, jonka osapuolet valittiin mukaan

sattumanvaraisesti hakukonehauilla. Tutkimuksessa on tarkasteltu vain julkisesti verkossa saatavilla olevia tietoja. Tutkimuksen johtopäätökset on perusteltu tutkimuksen tuloksilla ja tutkimusprosessin aikana kerätyn tietoperustan avulla.

Tutkimuksen luotettavuutta heikentää kyselytutkimuksen alhainen vastausmäärä, joka osaltaan on vaikuttanut toiseen tutkimuskysymykseen vastaamiseen eli siihen, millä vastuullisuusviestinnän osa-alueella pk-sektorilla toimivat tilitoimistot toivovat tukea ja ohjausta.

Tutkimuksen lopputuloksena laadittiin kolmesivuinen opas pk-sektorin tilitoimistoille hyödynnettäväksi vastuullisuusviestinnän suunnittelussa. Oppaan ensimmäinen sivu koostuu kuudesta eri askelmerkistä, joita pienet ja keskisuuret yritykset voivat pohtia ja käyttää apuna vastuullisuusviestinnässään. Sivulla kaksi ja kolme on lueteltu esimerkkejä ensimmäisellä sivulla esitetyistä askelmerkeistä. Opas on laadittu tutkimuksessa kerättyjen tietojen pohjalta, vertailukehittämistä ja teoreettista tietopohjaa hyödyntämällä. Opas on opinnäytetyön liite 1.

Lähteet

Accountor. Accountorin vastuullisuus tukee yritysten liiketoimintaa - lue tarkemmin Accountorin ensimmäisestä vastuullisuusraportista. Viitattu 11.10.2022. <https://www.accountor.com/fi/finland/uusi/accountorin-vastuullisuus-tukee-yritysten-liiketoimintaa-lue-tarkemmin-accountorin>

Accountor. Sustainability report 2021. Viitattu 11.10.2022. [Accountor Sustainability Report 2021.pdf](#)

Asikainen, M. Viestintäsuunnitelma on markkinoijan tärkein työkalu. Viitattu 28.5.2023. <https://blog.kuulu.fi/viestintasuunnitelma-markkinoijan-tarkein-tyokalu>

Azets. Vastuullisuusraportointi. Viitattu 31.10.2022. [Vastuullisuusraportointi | Vastuullisuusraportti palveluna \(azets.fi\)](#)

Azets. Vastuullisuusraportti. Viitattu 31.10.2022. <https://www.azets.fi/siteassets/materiaalit/vastuullisuusraportti-2022.pdf#raportti>

Council adopts position on due diligence rules for large companies. 1.12.2022. Euroopan unionin neuvosto. Viitattu 3.1.2023. [Council adopts position on due diligence rules for large companies - Consilium \(europa.eu\)](#)

Ekokompassi. 2022a. Viitattu 28.8.2022. https://ekokompassi.fi/?_gl=1%2A7jdww%2A_up%2AMQ..&gclid=CjwKCAjwpKyYBhB7EiwAU2Hn2eUrUzm3LIJ_G1xDhtgjr4KdAXHQaH9mJHeZUa1LKs7zYz318iBSjxoCi30QAvD_BwE

Ekokompassi. 2022b. Viitattu 28.8.2022. https://ekokompassi.fi/meista/?_gl=1*1xcu9md*_up*MQ..&gclid=CjwKCAjwpKyYBhB7EiwAU2Hn2eUrUzm3LIJ_G1xDhtgjr4KdAXHQaH9mJHeZUa1LKs7zYz318iBSjxoCi30QAvD_BwE

Ekokompassi. 2022c. Vastuullisuusviestinnän palvelut asiakkaillemme. Viitattu 28.8.2022. https://ekokompassi.fi/oma-ekokompassi/vastuullisuusviestinnan-sparrauspalvelut-ekokompassin-asiakkaille/?_gl=1*65tg8b*_up*MQ..&gclid=CjwKCAjwpKyYBhB7EiwAU2Hn2eUrUzm3LIJ_G1xDhtgjr4KdAXHQaH9mJHeZUa1LKs7zYz318iBSjxoCi30QAvD_BwE

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK. 2021. PK-vastuullisuusbarometrin tulokset. Viitattu 17.10.2022. https://ek.fi/wp-content/uploads/2021/11/EK_Pk-Vastuullisuusbarometri_2021.pdf

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK. 2022. Opas pk-yrityksille: näin varaudut yritysvastuun EU-lainsäädäntöön. [Opas pk-yrityksille: näin varaudut yritysvastuun EU-lainsäädäntöön - Elinkeinoelämän keskusliitto \(ek.fi\)](#)

EMU. 2022. Emu Yrityksenä. Viitattu 28.8.2022. <https://emu.fi/meista/>

EMU. EMU on ME! 05.02.2020. <https://emu.fi/emulainen/emuonme/>

EMU. Kulttuurikäsi­kirja. Viitattu 30.8.2022. <https://emu.fi/wp-content/uploads/2019/12/emun-kulttuurikasikirja.pdf>

EMU. Vastuullisuusraportti 2021. Viitattu 30.8.2022. <https://emu.fi/wp-content/uploads/2022/04/emun-vastuullisuusraportti-2021.pdf>

Eräranta, K. & Penttilä, V. 2021. Vastuullinen viestintä. E-kirja. ProComma Academic. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/330665/procom_procomma-academic_2021_digi.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Euroopan unionin neuvosto 2022/0051(COD) 15024/1/22 REV 1. Permanent Representatives Committee to Council: Proposal for a directive of the European parliament and of the council on corporate sustainability due diligence and amending directive (EU) 2019/1937. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15024-2022-REV-1/en/pdf>

Great Place To Work. Henkilöstötutkimus, jonka avulla kehität työ­kulttuuriasi. Viitattu 31.5.2023b. <https://greatplacetowork.fi/henkilostotutkimus/>

Great Place to Work. Kansainvälistä näkyvyyttä. Ansaitse paikkasi Parhaat Työpaikat™ -listalla. Viitattu 31.5.2023c. <https://greatplacetowork.fi/tunnustukset/>

Great Place To Work. Lisää mielenkiintoa työnhakijoiden silmissä. Great Place To Work -sertifiointi. Viitattu 31.5.2023a. <https://greatplacetowork.fi/sertifiointi/>

Greenstep. Vastuullisuus: Intohimomme on tuottaa mahdollisimman paljon hyvää. Viitattu 29.9.2022. <https://greenstep.fi/rekrytointi/kulttuuri/vastuullisuus>

Greenstep. Vastuullisuusraportti 2021. Viitattu 29.9.2022. https://greenstep.fi/uploads/general/Greenstep_vastuullisuusraportti_2021.pdf

Harmaala, M-M. & Jallinoja, N., 2012. Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta. Helsinki: Sano­maPro.

Hyvärinen, M., Suoninen E. & Vuori, J. Haastattelut. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoa­rkisto. Viitattu 30.5.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineis-tot/haastattelut/>

Juutinen, S. 2016. Strategisen yritysvastuun käsikirja. E-kirja. Talentum Pro.

Juutinen, S. 2016. Strategisen yritysvastuun käsikirja. Helsinki: Talentum Pro.

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Tampere: Tampereen Yliopistopaino.

Kansallinen yritysvastuulaki on kaatumassa poliittiseen vastustukseen 27.4.2022. Finnwatch. Viitattu 3.1.2023. <https://finnwatch.org/fi/tutkimukset/925-kansallinen-yritysvastuulaki-on-kaatumassa-poliittiseen-vastustukseen>

- Karppinen, R. 2021. Näin määrität kestäväen kehityksen tavoitteet osaksi strategiaa - hyödynnä sparraajia. Viitattu 20.5.2023. <https://tofutur.fi/kestavan-kehityksen-tavoitteet-strategiaan>
- Karppinen, R. 2022. Päästöjen laskenta - Huomio työssäsi nämä vaiheet. Viitattu 28.5.2023. <https://tofutur.fi/paastojen-laskenta>
- Karvinen, M-M. 19.1.2022. Tarinankerronta - miksi se kannattaa markkinoinnissa? Viitattu 4.4.2023. <https://www.ukko.fi/yrittajyykoulu/tarina-markkinoinnin-lahtokohtana/>
- Kiviniemi, K. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Teoksessa Aaltola J., Valli R. (toim.) Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. E-kirja. 5. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-Kustannus, 62-74.
- Koipijärvi, T. & Kuvaja, S. 2017. Yritysvastuu: Johtamisen uusi normaali. E-kirja. Helsingin Kamari Oy ja tekijät.
- Koipijärvi, T. & Kuvaja, S. 2020. Yritysvastuu 2.0: Johtamisen uusi normaali. E-Kirja. Helsingin Kamari Oy ja tekijät.
- Kurittu, K. 2018. Yritysvastuuraportointi - Kiinnostavan viestinnän käsikirja. E-kirja. Alma Talent Oy ja tekijä.
- KvantiMOTV. 2003. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarasto. Viitattu 30.5.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>
- Laurea. 22.9.2021. Vihreä vastuu -hanke: Vihreä tilinpäätös ja vastuullisuus osana vihreää siirtymää. Viitattu 27.8.2022. <https://www.laurea.fi/ajankohtaista/uutiset/vihrea-vastuu--hanke-vihrea-tilinpaatos-ja-vastuullisuus-osana-vihreaa-siirtymaa/>
- Liappis, H., Pentikäinen M. & Vanhala, A. 2019. Menesty Yritysvastuulla: Käsikirja kokonaisuuteen. Helsinki: Edita.
- Lindell, S. 6 vinkkiä vaikuttavaan infografiikkaan. Viitattu 28.5.2023. <https://www.fokusmedia.fi/artikkelit/sisu/6-vinkkia-vaikuttavaan-infografiikkaan/>
- Niva, M. & Tuominen, K. 2005. Benchmarking käytännössä: itsearviointin työkirja: hyviä periaatteita ja benchmarking-tutkimuksia. Turku: Oy Benchmarking Ltd.
- Ojasalo K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: SanomaPro.
- Pro Pilvipalvelut. Palvelumme. Viitattu 16.8.2022b. <https://www.propilvipalvelut.fi/palvelumme#pro-vastuullisuus>
- Pro Pilvipalvelut. Vastuullisuus on osa yritystoimintaa. Viitattu 28.8.2022c. <https://www.vastuullisuus.pro/>
- Pro Pilvipalvelut. Viitattu 16.8.2022a. <https://www.propilvipalvelut.fi/>

- Rahikainen, A. 7.11.2018. Yritysvastuuraportti: pakkopullaa vai parhaita käytäntöjä? Havuja Perkele -blogi. Viitattu 28.9.2022. <https://havujaperkele.fi/vastuullisuusviestinta/yritysvastuuraportti-pakkopullaa-vai-parhaita-kaytantoja/>
- Rajainmäki, M. 2022. Miksi PK-yrityksen kannattaa tehdä vastuullisuusraportti? Viitattu 6.10.2022. <https://rodinia.fi/miksi-pk-yrityksen-kannattaa-tehda-vastuullisuusraportti/>
- Rodinia. 2022. Viitattu 28.8.2022. <https://rodinia-fi.hel6.wp-cloud.dev/>
- Suomen YK-liitto. Kestävän kehityksen tavoitteet. Viitattu 13.3.2023. <https://www.yk-liitto.fi/yk-teemat/kestavan-kehityksen-tavoitteet>
- Talenom. Liiketoimintakatsaus 03/2022. Viitattu 2.11.2022. <https://sijoittajat.talenom.fi/fi/meista/yritysvastuu>
- Talenom. Vuosikertomus 2021. Viitattu 2.11.2022. <https://ml-eu.globenewswire.com/Source/Download/622c9160-4f2b-4eee-83ea-8a5ca0a56f79>
- Third Rock. Strategiat ja Selvitykset. Viitattu 2.8.2022. <https://thirdrock.fi/strategiat-ja-selvitykset/>
- ToFuture. Tofuture CSM -työkalu. Viitattu 27.8.2022. <https://tofuture.fi/palvelut/tofuture-csm>
- Vihreä Vastuu. 2022a. Hanke-esittely. Viitattu 27.8.2022. <https://vihreavastuu.fi/tietoja/>
- Vihreä Vastuu. 2022b. Viitattu 27.8.2022. <https://vihreavastuu.fi/>
- Vilkkä, H. 2021. Tutki ja kehitä. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus
- WWF Green Office. Viitattu 15.3.2023. <https://wwf.fi/greenoffice/mika-green-office/>

Kuviot

Kuvio 1 Vihreä Vastuu -hankkeen esittely. Lähde: Vihreä Vastuu. 2023a. Viitattu 1.4.2023. https://vihreavastuu.fi/tietoja/	6
Kuvio 2 Yritysvastuu ottaa huomioon sekä liiketoiminnan taloudelliset, ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset. Lähde: Juutinen, S. 2016. Strategisen yritysvastuun käsikirja. E-kirja. Talentum Pro.	8
Kuvio 3 Reporting Principles for defining report quality. GRI. 2016. Consolidated set of GRI Sustainability Reporting Standards. https://www.globalreporting.org/standards/me- dia/1036/gri-101-foundation-2016.pdf	12
Kuvio 4 YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Suomen YK-liitto). Lähde: Suomen YK-liitto. Kestävän kehityksen tavoitteet. Viitattu 13.3.2023. h Lähde: Suomen YK-liitto. Kestävän kehi- tyksen tavoitteet. Viitattu 13.3.2023. <a href="https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestavan-kehityk-
sen-tavoitteet">https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestavan-kehityk- sen-tavoitteet	14
Kuvio 5 Kyselytutkimuksen vastaukset kysymyksiin 1-5. Kuvio laadittu opinnäytetyötä varten.	33
Kuvio 6 Tuen tarve vastuullisuusviestinnän prosessissa. Kuvio laadittu opinnäytetyötä varten.	34

Taulukot

Taulukko 1 EMU vastuullisuustaulukko. Laadittu opinnäytetyötä varten.	22
Taulukko 2 Greenstep vastuullisuustaulukko. Laadittu opinnäytetyötä varten.	24
Taulukko 3 Accountor vastuullisuustaulukko. Laadittu opinnäytetyötä varten.	26
Taulukko 4 Azets vastuullisuustaulukko. Laadittu opinnäytetyötä varten.	29
Taulukko 5 Talenom vastuullisuustaulukko. Laadittu opinnäytetyötä varten	31

Liitteet

Liite 1: Vastuullisuusviestinnän opas	42
---	----

Vastuullisuusviestinnän opas

01

Mitä tavoitellaan? Kenelle suunnitellaan?

- Tarpeeksi täsmälliset tavoitteet, voi olla päätavoite ja lisäksi pienempiä.
- Listaus kohderyhmistä ja mittareista.

02

Mitä viestitään, missä viestitään ja miten viestitään?

- Hyödynnetään tarinankerrontaa.
- Huomioi saavutettavuus.

03

Valitaan noin 4 olennaisinta painopistettä.

- Voi hyödyntää YK:n kestävän kehityksen tavoitteita, johon toiminnan vaikutukset voi kytkeä.

04

Hyödynnetään taulukoita ja infografiikoita.

- Toimiva infografiikka lisää tiedon saavutettavuutta ja ymmärrettävyyttä.
- Parempi visuaalinen ilme.

05

Tutustu vastuullisuussertifiointin mahdollisuuksiin.

- Sertifikaatit lisäävät tiedon luotettavuutta ja vertailtavuutta, kohderyhmille on selvää mitä on saavutettu.

06

Hyödynnä hiilijalanjäljenlaskentaa.

- Laskenta auttaa tunnistamaan päästölähteet.

Esimerkit

01

Kartoitetaan kohderyhmät, niiden odotukset ja viestinnän tavoitteet.

- Määritellään kohderyhmät, tavoitteet, kanavat ja mittarit.

02

Mitä jo tehdään?

- Kerätään tietoa sairauspoissaolojen määrästä ja henkilökunnan tyytyväisyydestä työhönsä.

Mitä kanavia käytössä, viestinnän saavutettavuus?

- Verkkosivut, intra, sosiaalinen media.

Tarinankerronnan hyödyntäminen, esimerkki:

- Työntekijän tarina siitä, miten aloitti työt yrityksessä ja miksi pitää työstään. Mitä hyviä puolia yrityksessä työskentelyssä on; saa vaikuttaa työaikaan, hyvä työporukka, hyvät työsuhte-edut jne.
- Tarina siitä, miten yrityksessä asetettiin jokin tavoite, kuten tyytyväisyyden tavoiteltu taso ja mitä toimia tehtiin, jotta se saavutettiin.

03

Yksinkertaisten taulukoiden ja infograafiikoiden hyödyntäminen tehostaa viestin ymmärrettävyyttä.

- "8/10 suosittelee meitä työpaikkana".

04

Painopisteet voi määritellä itse tai hyödyntää esimerkiksi yleisesti tunnettuja YK:n kestävän kehityksen tavoitteita.

- Tavoite 8 - Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua
- Tavoite 10 - Eriarvoisuuden vähentäminen
- Tavoite 13 - Ilmastotekoja
- Tavoite 16 - Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

05

Vastuullisuussertifikaatteja, jotka soveltuvat myös pienemmille yrityksille:

- Great Place To Work -sertifikaatti
- WWF Green Office -sertifikaatti

06

Hiilijalanjäljen laskentaa voi tehdä ilmaiseksi

- Suomen ympäristökeskuksen työkalulla:
https://www.syke.fi/fi-EI/Tutkimus_kehittaminen/Kulutus_ia_tuotanto/Laskurit/YHiilari

